

Beskæftigelsesfrekvenser, indvandrere og finanspolitisk holdbarhed¹

23. juni 2016

Indledning

Indvandreres indvirkning på den finanspolitiske holdbarhed er ofte i fokus. Ikke-vestlige indvandreres indvirkning på den finanspolitiske holdbarhed er negativ, hvor den for vestlige indvandreres er positiv². I forbindelse med ikke-vestlige indvandreres negative bidrag til den finanspolitiske holdbarhed, er der ofte interesse for, hvilke forudsætninger der skal ændres således, at ikke-vestlige indvandrere giver et neutralt bidrag til den finanspolitiske holdbarhed. Det er ofte ikke-vestlige indvandreres lave beskæftigelsesfrekvens, der er genstand for opmærksomhed, da denne er en væsentlig del af forklaringen på, at ikke-vestlige indvandreres nettobidrag er negativt. Dette notat undersøger denne sammenhæng nærmere.

En række faktorer bevirker, at vestlige indvandrere, ikke-vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse påvirker den finanspolitiske holdbarhed forskelligt. Dette skyldes blandt andet forskelle i udgifterne til individuelt offentligt forbrug, udgifter til ikke-indkomsterstøttede overførsler, arbejdstid og produktivitetsforskelle. De to væsentligste faktorer er dog beskæftigelsesfrekvensen og indvandrernes alder på indvandringstidspunktet. I dette notat udføres 13 eksperimenter, som analyserer, hvilken beskæftigelse, der skal til for, at hhv. vestlige og ikke-vestlige indvandrere har en neutral effekt på den finanspolitiske holdbarhed afhængigt af, hvilken alder de har, når de indvandrer til landet. I Tabel 1 på næste side er eksperimenternes hovedresultater opsummeret.

Hovedbegrebet i dette notat er "beskæftigelsesfrekvens". En beskæftigelsesfrekvens udregnes som antal personer i beskæftigelse relativt til antallet af personer i den arbejdsdygtige alder. De arbejdsdygtige aldre er defineret fra 17 år og op til folkepensionsalderen. Når beskæftigelsesfrekvensen udregnes for en årgang, udregnes denne som summen over antal personer i beskæftigelse fra den pågældende årgang for de år, hvor årgangen er i de arbejdsdygtige aldre, divideret med summen over antal personer fra den pågældende årgang for de år, hvor generationen er i de arbejdsdygtige aldre.

---

¹ Beregningen er bestilt af Rockwoolfondens Forskningsenhed.

² Se DREAM (2016): Nettobidrag fra ikke-vestlige indvandrere og effekten af øget beskæftigelse.

Tabel 1 – Beskæftigelsesfrekvenser – højest øverst (se tekst for uddybende forklaringer)

Gennemsnitlig beskæftigelsesfrekvens	Holdbar beskæftigelsesfrekvens
Personer af dansk oprindelse: 76½	92½ Ikke-vestlig som 50-årig
	83 Ikke-vestlig som 0-årig
	82½ Vestlig som 50-årig
	78½ Nyfødt af dansk oprindelse
	78 Vestlig som 0-årig
Vestlige indvandrere: 65½	76 Ikke-vestlig som 10-årig
	72 Vestlig som 10-årig
	70 Ikke-vestlig som 40-årig
	67½ Ikke-vestlig som 20-årig
	63½ Ikke-vestlig som 30-årig
Ikke-vestlige indvandrere: 50½	62 Vestlig som 20-årig
	60 Vestlig som 40-årig
	55 Vestlig som 30-årig

Kilde: Egen beregning på DREAM

Anm.: De gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvenser er udregnet over alle personer i den arbejdsdygtige alder over perioden fra 2016 til 2050.

Antagelserne bag beregningerne er beskrevet nærmere i afsnittene "Tekniske forudsætninger for beregningerne" og "Eksperimenterne generelt".

I venstre side af tabellen ses den forventede beskæftigelsesfrekvens for perioden 2016 til 2050 for de 3 oprindelsesgrupper. I højre side af tabellen ses de beskæftigelsesfrekvenser, som en given gruppe skal opnå for, at deres påvirkning på den finanspolitiske holdbarhed er neutral. Eksempelvis skal ikke-vestlige indvandrere, som ankommer til landet som 50-årig, have en beskæftigelsesfrekvens på 92½ procent for, at deres påvirkning på den finanspolitiske holdbarhed er neutral.

Først og fremmest ses det, at en nyfødt person af dansk oprindelse skal have en beskæftigelsesfrekvens på ca. 78½ procent for, at den nyfødte person er neutral i forhold til finanspolitisk holdbarhed. Dette er en smule højere end den gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvens for personer af dansk oprindelse, og illustrer dermed, at en nyfødt person af dansk oprindelse ikke er holdbarhedsneutral. Beskæftigelsesfrekvensen, som sikrer en neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed for en vestlig indvandrer, der kommer til landet som 0-årig, ligger en anelse lavere end for en nyfødt person af dansk oprindelse. Dette skyldes at udgifterne til individuelt offentligt forbrug til vestlige indvandrere er lidt lavere. Omvendt ses det, at beskæftigelsesfrekvensen, som sikrer en neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed for en ikke-vestlig indvandrer, der kommer til landet som 0-årig,

ligger lidt højere end for en nyfødt person af dansk oprindelse. Dette skyldes hovedsageligt, at ikke-vestlige indvandrere har en lavere produktivitet.

Beskæftigelsesfrekvensen, der sikrer en neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed, falder når man betragter indvandrere, der først kommer til landet som 10-årige. Dette skyldes, at såfremt indvandrere først kommer til landet som 10-årige, så skal den danske stat ikke afholde udgifter til sundhed, omsorg og uddannelse i barnets første 10 leveår. Forskellen mellem vestlige og ikke-vestlige indvandrere skyldes igen hovedsageligt forskelle i produktivitet. Beskæftigelsesfrekvensen, der sikrer en neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed, falder yderligere når man betragter indvandrere, der kommer til landet som 20-årige. Årsagen er igen den samme, da staten ikke skal afholde udgifter i barnets første 20 leveår.

Indvandrere, der kommer til landet som 30-årige har det laveste krav til beskæftigelsesfrekvensen, for at de er neutrale i forhold til den finanspolitiske holdbarhed. Dette skal tilskrives, at der ikke er knyttet nogle børne- og ungdomsudgifter til disse, og at de har mange år i den arbejdsdygtige alder foran sig. Indvandrere, der kommer til landet som 40-årige, har 10 år mindre i de arbejdsdygtige aldre til at generere offentlige indtægter som sikrer, at de er neutrale i forhold til den finanspolitiske holdbarhed. Dette skal ses i lyset af, at de offentlige udgifter i seniorårene er omtrent de samme uafhængigt af, om en indvandrer kommer til landet som 30-årig eller 40-årig. Såfremt en indvandrer kommer til landet som 50-årig, kræver det en meget høj beskæftigelsesfrekvens for, at indvandrerens ikke skal påvirke den finanspolitiske holdbarhed negativt. Særligt hvis vedkommende er fra et ikke-vestligt land.

Tekniske forudsætninger for beregningerne

DREAM-modellen er en langsigtet ligevægts-strukturmodel, der har som hovedformål at analysere den langsigtede finanspolitiske holdbarhed, og politikændringers konsekvenser for denne. Når DREAM-modellen bruges til at analysere effekter af ændringer i den økonomiske politik, er det dermed de langsigtede strukturelle ændringer, der analyseres, hvorimod kortsigtede og konjunkturafhængige effekter ikke medtages i analysen.

Den nærværende DREAM-model er kalibreret via nationalregnskabet fra 2011, hvor nationalregnskabet inden kalibreringen er blevet rensset for konjunkturafhængige effekter. Den økonomiske krise er indarbejdet i modellen via Finansministeriets fremskrivning til 2020 ved at tillade, at en række af modellens parametre, der beskriver modellens økonomiske struktur og agenternes adfærd, må afvige fra deres strukturelle niveau. Fra 2020 tilpasses parametrene gradvist til DREAMs strukturelle niveauer. DREAM's grundforløb bygger på den

nyeste udgave af DREAM modellen, se DREAM (2015)³, og medtager alt politik, der var vedtaget i august 2015. DREAM's grundforløb er tilpasset til FMs fremskrivning frem til 2020 fra august 2015. Endelig bygger grundforløbet og eksperimenterne i dette notat på Befolkningsfremskrivningen 2016. Dette er i modsætning til DREAM (2015), som bygger på Befolkningsfremskrivningen 2015.

Eksperimenterne afvikles som stød til økonomien fra og med år 2016, hvor udgangspunktet er grundforløbet, som er beskrevet nedenfor. Herved danner eksperimenterne alternativforløb, som vurderes op imod grundforløbet. Det reale individuelle offentlige forbrug per person, givet personens køn, alder og oprindelse, fastholdes i alternativforløbene på samme niveau som i grundforløbet. Det kollektive offentlige forbrug følger BNP på samme måde som i grundforløbet. I afsnittet "Eksperimenterne generelt" er de specifikke antagelser i forbindelse med de konkrete befolkningseksperimenter beskrevet nærmere.

Grundforløbet

I dette afsnit beskrives dette notats grundforløb, som er udgangspunktet for eksperimenterne. Da fokus i beregningerne senere i notatet er på, hvilke beskæftigelseskrav der er til indvandrere for at de er neutrale i forhold til de offentlige finanser, og mindre på, hvorledes de påvirker det konkrete grundforløb, er grundforløbet specifikke udvikling mindre væsentlig. For en uddybning af grundforløbet henvises til DREAM (2015). I slutningen af afsnittet beskrives det, hvorledes nettobidraget til de offentlige finanser afhænger af hhv. alder og oprindelse. Disse beskrivelser danner grundlag for en bedre forståelse af de efterfølgende eksperimenter.

Makroøkonomisk udvikling

I Tabel 2 ses vækstregnskabet for grundforløbet, som dekomponerer væksten i BNP i faste priser. Frem til 2025 forventes en gennemsnitlig vækst på 2 procent om året. Derefter forventes væksten at falde en smule frem til 2045, hvorefter den igen forventes at stabilisere sig omkring 2 procent.

I tabellen ses det, at den underliggende trendvækst giver et konstant bidrag på 1,5 procent. Den konjunkturbetingende produktivitet trækker dog den anden vej, da denne først forventes at være neutral omkring 2018.

---

³ DREAM (2015): Langsigtet økonomisk fremskrivning 2015. København

Tabel 2 - Vækstregnskab for grundforløbet, gennemsnitlige årlige vækstrater i procent

	2015-2025	2025-2035	2035-2045	2045-2055	2055-2065
BNP i faste priser	1.99	1.69	1.75	2.00	1.98
- Produktionsfaktoren	0.09	-0.10	-0.05	-0.06	-0.06
- Produktive enheder	1.90	1.79	1.80	2.06	2.04
- Produktivitet	1.10	1.57	1.51	1.52	1.56
- Underliggende trend	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50
- Demografisk- og konjunkturbetinget	-0.39	0.07	0.01	0.02	0.06
- Samlet antal arbejdstimer	0.79	0.22	0.29	0.53	0.47
- Gennemsnitligt antal arbejdstimer	0.00	0.05	-0.06	0.06	-0.02
- Beskæftigelse	0.79	0.17	0.35	0.47	0.49
- <i>Beskæftigelsesandel</i>	<i>0.09</i>	<i>-0.01</i>	<i>0.00</i>	<i>0.00</i>	<i>0.00</i>
- <i>Arbejdsstyrken</i>	<i>0.63</i>	<i>0.16</i>	<i>0.31</i>	<i>0.48</i>	<i>0.42</i>
- Erhvervsfrekvens	0.08	0.06	-0.04	0.05	0.02
- Forsørgelsesandel	0.06	-0.21	0.22	0.25	0.24
- Samlet befolkning	0.56	0.32	0.17	0.17	0.23

Kilde: Egen beregninger på DREAM

Det samlede arbejdsomfang målt ved antal arbejdstimer er stigende i hele fremskrivningen. Stigningen er dog knap så kraftig fra 2025 til 2045, hvilket blandt andet hænger sammen med den aldrende befolkning. Endelig skal det bemærkes, at Tabel 2 beskriver væksten i Danmarks samlede BNP i faste priser. BNP-væksten per indbygger er lavere, da der er en konstant befolkningsvækst i fremskrivningen. Væksten i BNP per indbygger kan udregnes ved, at man trækker væksten i befolkningen fra væksten i BNP i faste priser. Dermed bliver den gennemsnitlige årlige vækst i real BNP per indbygger på 1,43 procent i perioden 2015 til 2025.

I Tabel 3 ses, hvorledes en række makroøkonomiske variable udvikler sig relativt til BNP i DREAMs grundforløb. Det private forbrug forventes at stige svagt frem mod 2030 som andel af BNP, hvorefter det stabiliseres. Det offentlige forbrug forventes at falde frem mod 2020, hvorefter det individuelle offentlige forbrug igen forventes at stige, hvilket skyldes alderssammensætningen i befolkningen, samt at der i DREAMs grundforløb antages en mer-vækst i sundhedsudgifter og ældreomsorg frem mod 2040. Investeringerne forventes at stige frem mod 2020, hvorefter de stabiliseres. Nettoeksporten forventes at falde, hvilket skyldes, at de andre komponenter samlet set stiger, hvorved importen stiger, samt at der forbruges en større mængde af den samlede produktion i hjemlandet, hvilket mindsker eksporten.

Tabel 3 – Makroøkonomiske variable for grundforløbet

	2015	2020	2030	2040	2050
Procent af BNP					
Privat forbrug	48.3	48.6	50.9	50.7	50.6
Offentligt forbrug	26.5	25.2	26.1	27.1	26.9
- Individuelt offentligt forbrug	18.8	17.9	18.9	19.9	19.6
- Kollektivt offentligt forbrug	7.7	7.3	7.3	7.3	7.3
Nettoeksport	5.9	3.7	0.6	-0.2	-0.1
- Eksport	43.8	42.7	40.3	39.7	40.0
- Import	37.9	39.0	39.7	39.9	40.1
Investeringer	19.3	22.5	22.4	22.4	22.6
- Private investeringer	15.6	19.3	18.5	18.4	18.8
- Offentlige investeringer	3.7	3.3	3.9	3.9	3.9
1000 personer					
Beskæftigelse	2530	2685	2776	2822	2960
- Private sektorer	1760	1894	1931	1943	2045
- Offentlige sektor	770	791	844	879	915
Procent af arbejdsstyrken					
Arbejdsløshed	3.6	2.7	2.7	2.8	2.8

Kilde: Egen beregninger på DREAM

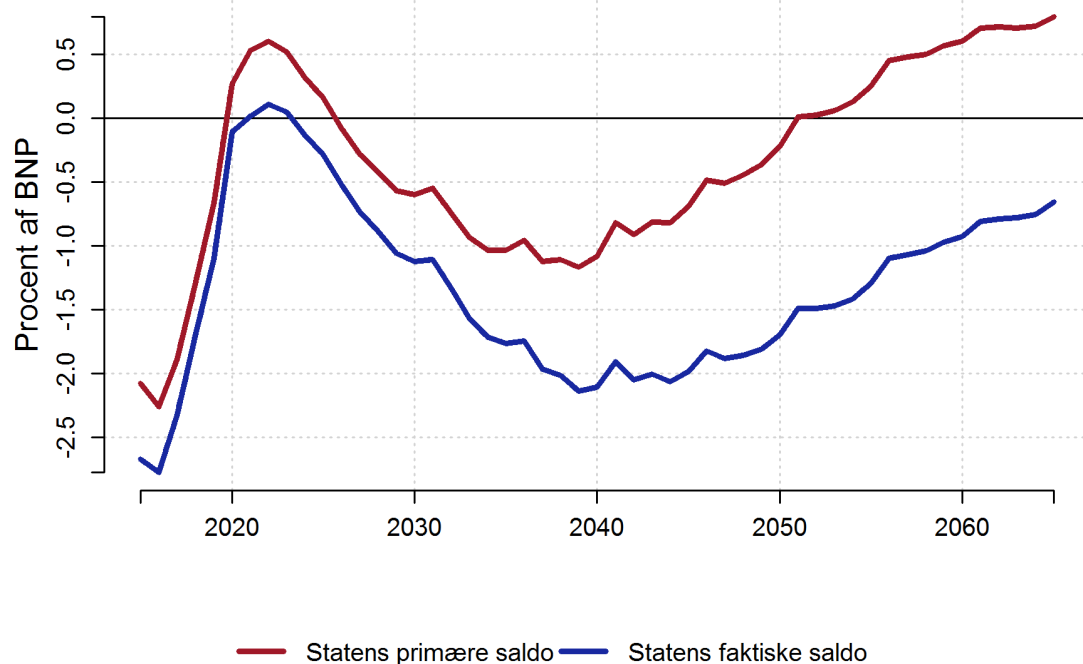
Beskæftigelsen stiger, hvilket skyldes stigningen i den samlede arbejdsstyrke. Beskæftigelsen stiger både i den private og den offentlige sektor. Stigningen i den offentlige sektor skyldes, at det reale offentlige forbrug stiger i DREAMs grundforløb, hvorved den offentlige sektor har brug for mere arbejdskraft. Nettoledigheden forventes at falde til 2,7 procent af arbejdsstyrken i 2020, hvorefter ledigheden stabiliseres.

Finanspolitisk udvikling

Finanspolitikken vurderes til at være holdbar i grundforløbet med en holdbarhedsindikator på 0,3 procent af BNP⁴. Finanspolitikken er dog hovedsageligt holdbar pga. et overskud, som kommer efter 2050. I 2020 og 5-6 år frem forventes den primære saldo at være positiv. Derefter forventes den primære saldo at være negativ i en lang årrække. Deraf følger, at underskuddet på den faktiske saldo forventes at blive på mere end 1 % af BNP i en lang årrække. Dette er ikke i overensstemmelse med budgetlovens maksimale tilladte underskud på 0,5 procent af BNP på statens faktiske strukturelle saldo. Udviklingen i statens primære og faktiske saldo kan ses i Figur 1. Fra 2020 og frem kan de to saldi betragtes som strukturelle.

⁴ Holdbarhedsindikatoren beskrives nærmere i DREAM (2015): Langsigtet økonomisk fremskrivning 2015. København

Figur 1 – Statens primære og strukturelle saldo

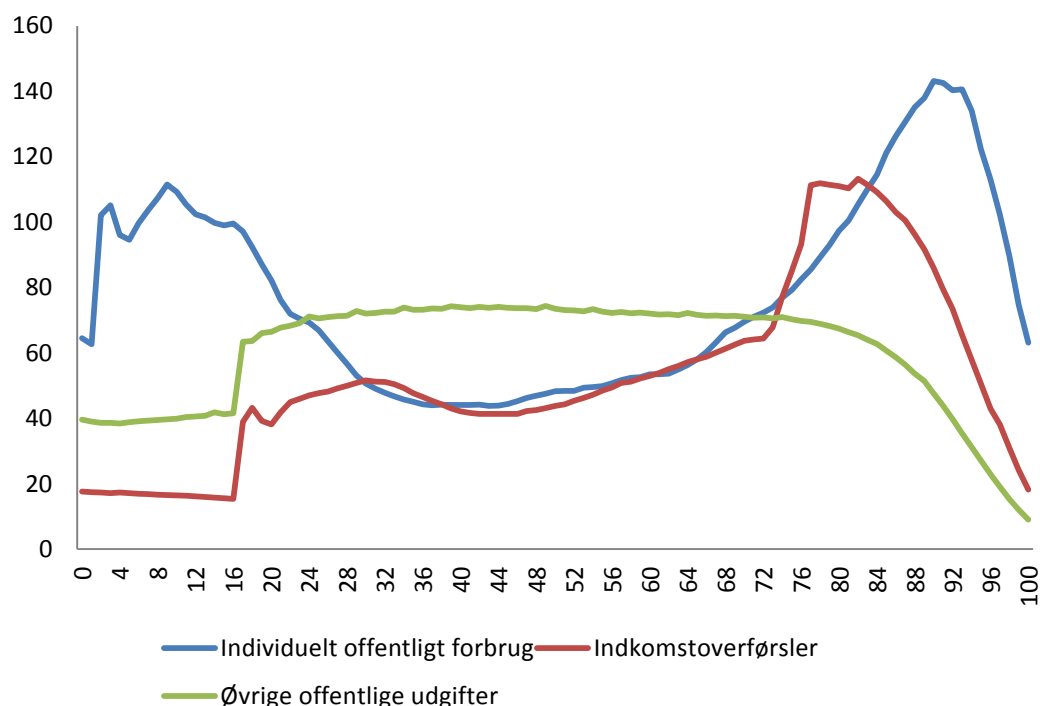
Kilde: DREAM

Nettobidrag til de offentlige finanser afhængigt af alder

Statens indtægter og udgifter afhænger i høj grad af befolkningens alderssammensætning. Dette skyldes, at både en lang række udgifter og en lang række indtægter er knyttet til bestemte aldersgrupper i befolkningen. Disse overordnede sammenhænge beskrives nedenfor.

Omkring halvdelen af alle **offentlige udgifter** går til offentligt forbrug. Det kollektive offentlige forbrug er til gavn for alle i samfundet, og dermed ikke direkte knyttet til bestemte aldersgrupper. For **det individuelle offentlige forbrug**, som opdeles i fire hovedkategorier, er der derimod en stor sammenhæng mellem de forskellige aldersgrupper og udgifterne. Dette gør sig særligt gældende for de to største kategorier uddannelse og sundhed. Uddannelsesudgifterne er hovedsageligt knyttet til børn og unge mennesker. Sundhedsudgifterne er derimod højest for de ældste personer i befolkningen. Samlet ses det i Figur 2, at individuelt offentligt forbrug hovedsageligt går til børn, unge og ældre.

Figur 2 – Forventede offentlige udgifter fordelt på alder for generation 2016, gennemsnitlig udgift per person født i 2016, 1.000 kr., 2016-niveau

Kilde: DREAMs generationsregnskab

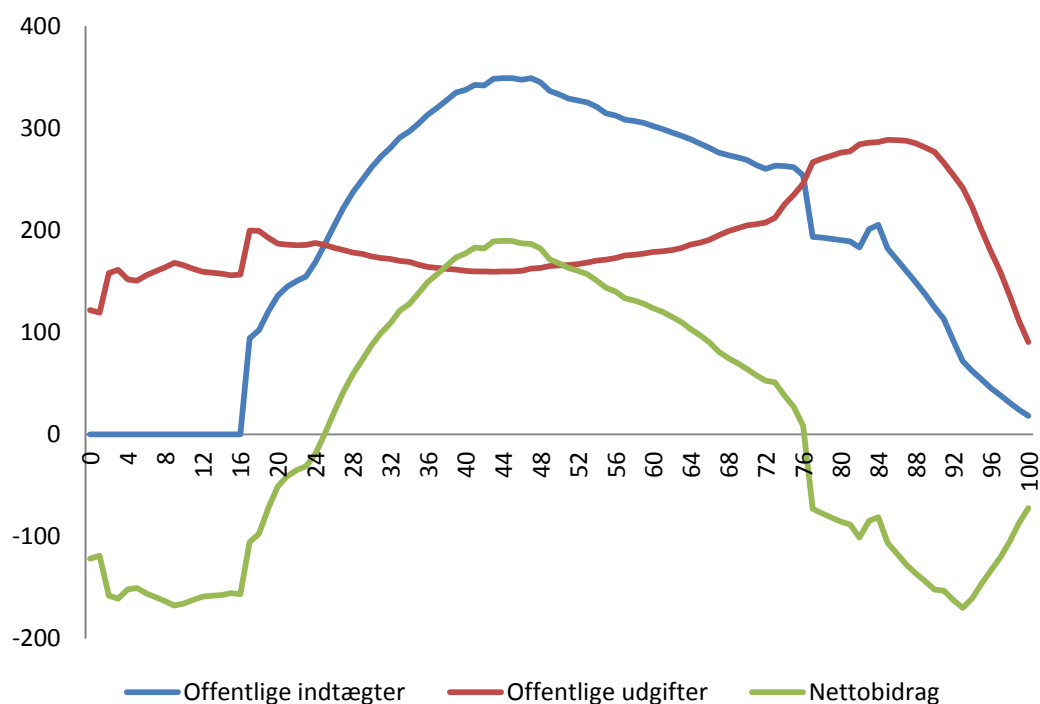
Den næstestørste udgiftspost for staten er **indkomstoverførslerne**. Disse kan opdeles i tre hovedkategorier. Indkomstoverførsler til personer i den arbejdsdygtige alder, indkomstoverførsler til pensionister og øvrige. Indkomstoverførsler til pensionister, som hovedsageligt indbefatter folkepension, er selvsagt tæt knyttet til befolkningens alder. Folkepension er den største post indenfor indkomstoverførsler. Dette skyldes ikke, at folkepensionssatsen er væsentligt højere end andre indkomstoverførsler. Det skyldes derimod at alle pensionister modtager folkepension. Dermed stiger den gennemsnitlige udgift til indkomstoverførsler når en gennemsnitsperson fra generation 2016 når folkepensionsalderen, som det ses i Figur 2. Indkomstoverførsler til personer i den arbejdsdygtige alder er meget afhæng af arbejdsmarkedstilknytningen. Dette beskrives nærmere i næste underafsnit.

Offentlige indtægter afhænger i høj grad af arbejdsmarkedstilknytning og dermed også af alder. Hovedparten af de offentlige indtægter kommer via direkte og indirekte skatter. Direkte skatter stammer hovedsageligt fra indkomster, som er højest for personer med tilknytning til arbejdsmarkedet. Direkte skatter stammer også fra indkomstoverførsler og pensionsudbetalinger, som dog ligger på et lidt lavere niveau end de gennemsnitlige lønindkomster. De indirekte skatter stammer hovedsageligt fra forbrug. Den tætte sammenhæng mellem alder, indkomst og forbrug betyder dermed også, at der er en relativ

tæt sammenhæng mellem alder og indirekte skatter. Samlet set ses det i Figur 3, at offentlige indtægter er højest for personer i den arbejdsdygtige alder.

Figur 3 – Forventet nettobidrag til de offentlige finanser fordelt på alder for generation 2016, gennemsnit per person født i 2016, 1.000 kr., 2016-niveau

Kilde: DREAMs generationsregnskab

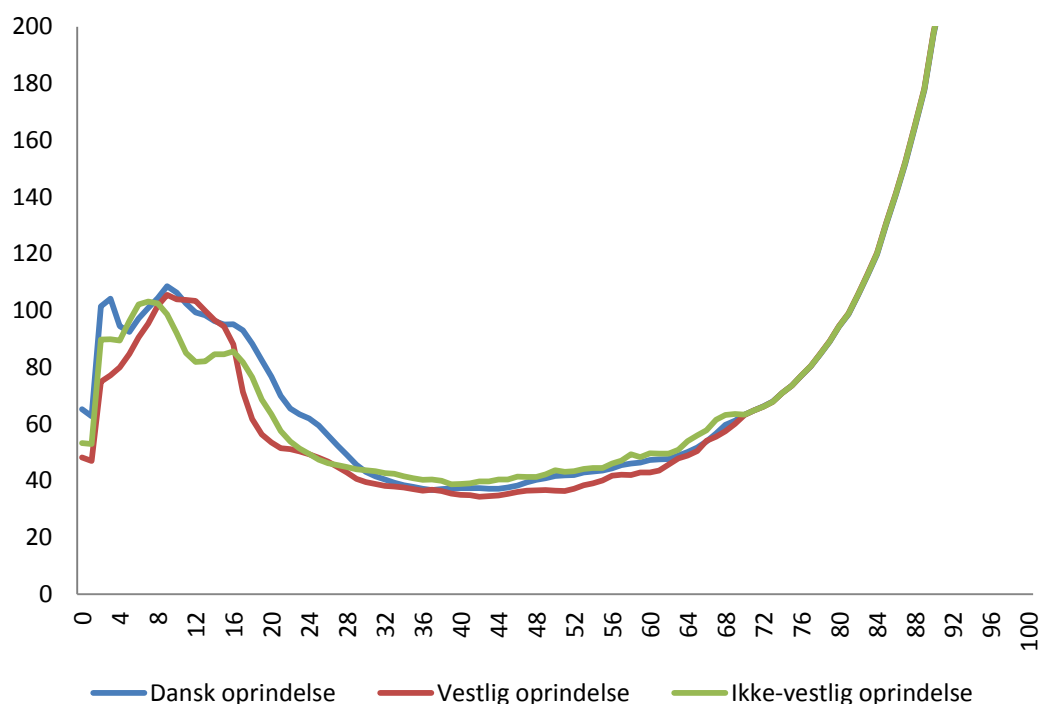
Det samlede billede for **nettobidraget til de offentlige finanser** bliver, at nettobidraget bliver negativt i børne- og ungdomsårene. Omkring 25-årsalderen bliver nettobidraget positivt, hvilket hænger tæt sammen med indtrædningen på arbejdsmarkedet. Omkring 76-årsalderen bliver nettobidraget igen negativt, hvilket hænger tæt sammen med udtrædningen af arbejdsmarkedet⁵. I årene frem til 93-årsalderen stiger det negative nettobidrag, hvilket hovedsageligt skyldes stigningen i sundhedsudgifter. Derefter falder det negative nettobidrag, hvilket skyldes, at hovedparten af generationen er ved at uddø. I DREAM (2015) er sammenhængen mellem alder og nettobidrag beskrevet nærmere.

Nettobidrag og sammenhængen med oprindelsesgrupper

En række faktorer har betydning for, hvorledes oprindelsesgrupperne påvirker den finanspolitiske holdbarhed. En række af disse faktorer gennemgås nedenfor.

⁵ Den forventede folkepensionsalder for generation 2016 er 76½ år.

Figur 4 – Forventede udgifter til individuelt offentligt forbrug fordelt på oprindelse og alder for generation 2016, gennemsnitlig udgift per person med ophold i landet på det givne tidspunkt, 1.000 kr., 2016-niveau

Kilde: DREAMs generationsregnskab

Som beskrevet tidligere udgør **det individuelle offentlige forbrug** en stor del af de offentlige udgifter. Disse er meget aldersafhængige, som det er beskrevet tidligere, og i væsentlig mindre grad afhængig af oprindelse. Der er dog en forskel, når det individuelle offentlige forbrug ses relativt til oprindelse, og da selve udgiftsposten er stor, har den lille relative forskel en betydning, når det samlede billede betragtes. I Figur 4 ses det hvorledes det individuelle offentlige forbrug afhænger af alder og oprindelse. Som det ses ligger udgifterne til indvandrere en smule lavere end udgifterne til personer af dansk oprindelse i børne- og ungdomsårene. For ikke-vestlige indvandrere er det hovedsageligt lavere udgifter til uddannelse, der trækker den samlede udgift ned under gennemsnittet. For vestlige indvandrere er udgifterne til social omsorg til de mindre børn (hovedsageligt kommunale pasningstilbud) lavere. Dernæst er udgifterne til uddannelse for vestlige indvandrere over 16 år også lavere.

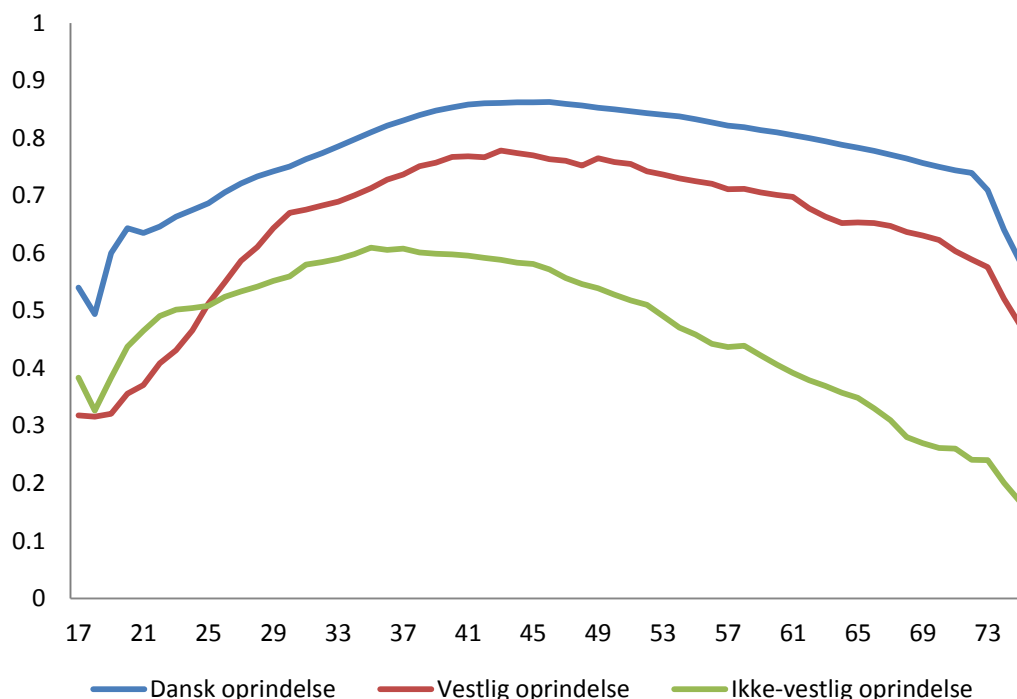
Erhvervsfrekvensen varierer væsentligt mellem oprindelsesgrupper. Erhvervsfrekvensen måler, hvor stor en andel af personerne i den arbejdsdygtige alder, som er i arbejdsstyrken. Man er i den arbejdsdygtige alder fra man er 17 år til man når folkepensionsalderen.

Den samlede erhvervsfrekvens ligger på omkring 77 procent i 2015, og forventes at stige en smule frem mod 2020, hvor den forventes at ligge omkring 78-79 procent.

Erhvervsfrekvensen er dog lavere for indvandringsgrupperne. Ikke-vestlige indvandrere har en erhvervsfrekvens som ligger omkring 53 procent. For vestlige indvandrere ligger erhvervsfrekvensen på et niveau omkring 66 procent i 2015 og forventes at stige til omkring 70 procent. For personer af dansk oprindelse ligger erhvervsfrekvensen på et niveau omkring 80 procent. Den lavere erhvervsfrekvens for vestlige og ikke-vestlige indvandrere kommer i høj grad af, at der er relativt mange indvandrere, som ikke er i arbejdsstyrken og ej heller modtager en indkomstoverførsel.

En højere erhvervsfrekvens påvirker de offentlige finanser positivt på to måder. Såfremt personer er i arbejdsstyrken, er der en rimelig høj sandsynlighed for, at disse er i beskæftigelse, og dermed betaler skat af deres arbejdsmarkedsindkomst. Samtidig modtager personer i den arbejdsdygtige alder, som ikke er i arbejdsstyrken, ofte en indkomstoverførsel fra staten, hvorfor deltagelse i arbejdsstyrken typisk betyder en besparelse på indkomstoverførsler.

Figur 5 – Forventet beskæftigelsesfrekvens fordelt på oprindelse og alder for generation 2016

Kilde: DREAMs generationsregnskab

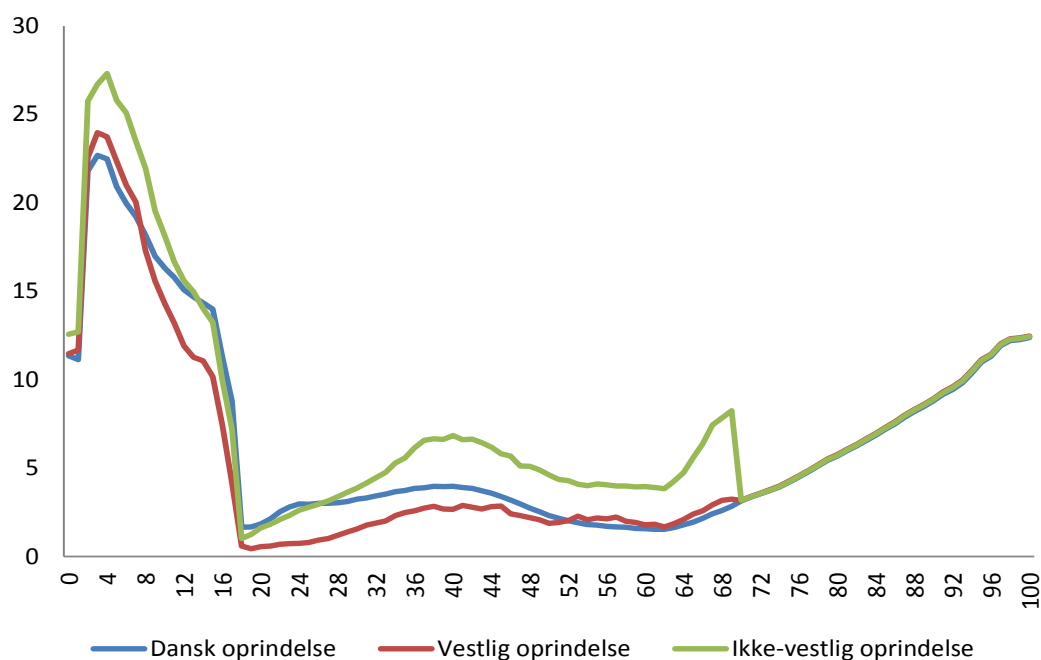
Nettoledigheden forventes at falde til et niveau omkring 2,7 procent frem mod 2020. Ledigheden varierer dog mellem oprindelsesgrupperne. For personer af dansk oprindelse og efterkommere forventes ledigheden at falde til et niveau omkring 2,5 procent. For vestlige indvandrere forventes ledigheden at ligge en smule højere omkring 2,9 procent fra 2020. For

ikke-vestlige indvandrere ligger ledigheden højere og forventes at stabilisere sig omkring 6,3 procent.

En lavere ledighed påvirker de offentlige finanser positivt på to måder på samme måde som en højere erhvervsfrekvens. Såfremt personer går fra at være ledige til at være i arbejde, så stiger skatteindtægterne, da arbejdsmarkedsindkomsten ofte er højere end kontanthjælp/dagpenge. Ligeledes falder statens udgifter til kontanthjælp eller dagpenge. **Beskæftigelsesfrekvensen** betragter forskelle i erhvervsfrekvensen og ledigheden under et, og er det mål, som er i fokus i dette notat. I Figur 5 ses den forventede beskæftigelsesfrekvens fordelt på alder og oprindelse for generation 2016.

Som beskrevet tidligere er de fleste indkomstoverførsler enten knyttet til pensionsaldrerne eller til de arbejdsdygtige aldre, hvor niveauet i høj grad afhænger af beskæftigelsesfrekvensen. Der er dog også en række indkomstoverførsler, som ikke direkte afhænger af arbejdsmarkedstilknytning. Disse kaldes **ikke-indkomsterstattende indkomstoverførsler** og dækker blandt andet over Børnefamilieydelse, Børnetilskud, Tilskud til friplads i daginstitution, Boligsikring og Boligydelse. Som det ses i Figur 6 ligger udgifterne til den gennemsnitlige indvandrer fra et ikke-vestligt land højest. Vestlige indvandrere ligger lidt under personer af dansk oprindelse. Skønt det oprindelsesafhænge forskel er relativt stor skal man bemærke, at udgifterne til ikke-indkomsterstattende indkomstoverførsler udgør en ganske lille andel af de samlede udgifter.

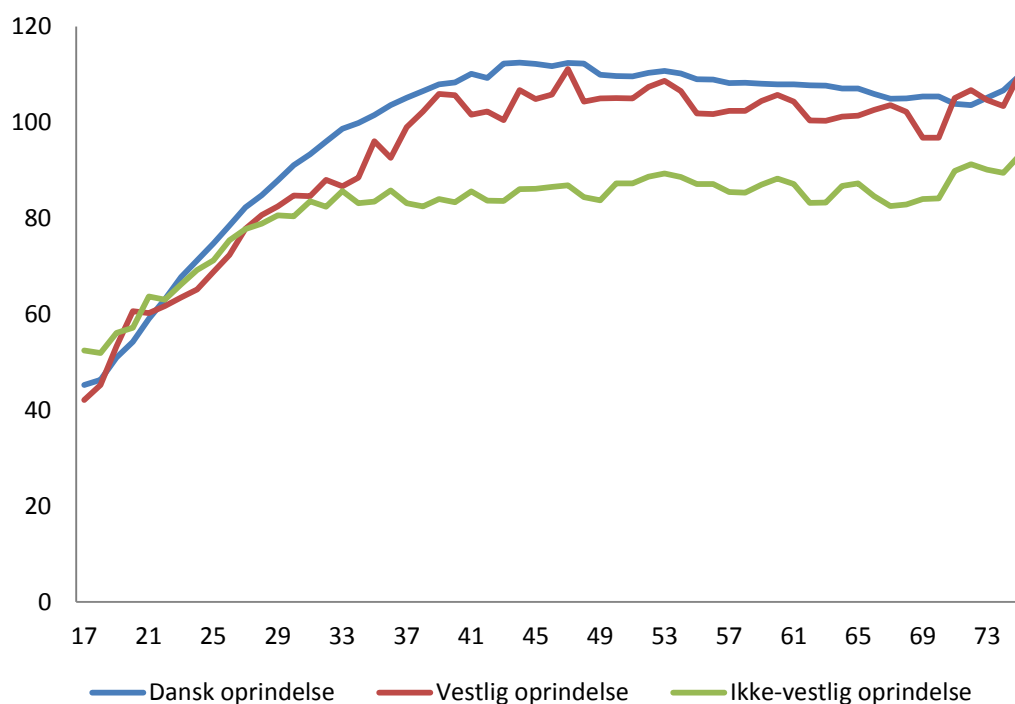
Figur 6 – Forventede udgifter til ikke-indkomsterstattende indkomstoverførsler fordelt på oprindelse og alder for generation 2016, gennemsnitlig udgift per person med ophold i landet på det givne tidspunkt, 1.000 kr., 2016-niveau

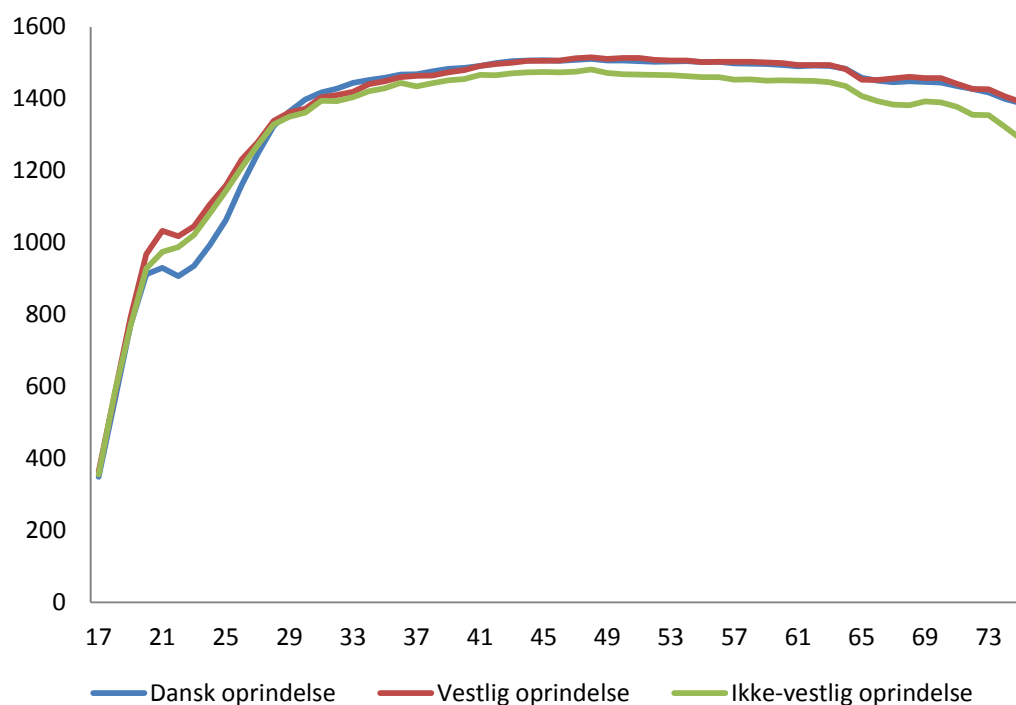

Vestlige indvandreres **produktivitet** ligger omkring 4 procent under produktiviteten for personer med dansk oprindelse. For ikke-vestlige indvandrere er produktiviteten cirka 83 procent af, hvad produktiviteten er for personer med dansk oprindelse. I Figur 7 ses produktiviteten fordelt i forhold til alder og oprindelse. Her ses det, at produktiviteten er stigende over årene. Det ses ligeledes, at produktiviteten ikke afviger væsentligt imellem oprindelsesgrupperne i ungdomsårene.

En højere produktivitet medfører en større produktion, et højere lønniveau, og at nationen samlet set bliver rigere. En højere produktivitet kan også forbedre statens finanser. Normalt vil en højere produktivitet dog blot øge både statens indtægter og udgifter, og dermed være neutral i forhold til statens finanser. Dette skyldes, at det offentlige lønniveau og overførselsindkomsterne følger lønudviklingen i den private sektor. Hvis produktivitetsstigningen er demografisk betinget vil den dog ikke påvirke den lønstigningstakst som offentlige lønninger og indkomstoverførsler følger. Det skyldes at denne lønstigningstakst udregnes ud fra, hvad lønstigningen er for en uændret enhed arbejdskraft. En demografisk betinget produktivitetsstigning kommer dog netop via en ændret sammensætning af arbejdsstyrken. En demografisk betinget produktivitetsstigning vil altså løfte den gennemsnitlige løn, og dermed øges statens

Figur 7 – Forventet produktivitet fordelt på oprindelse og alder for generation 2016, indekseret i forhold til den gennemsnitlige produktivitet.

Figur 8 – Forventet arbejdstid fordelt på oprindelse og alder for generation 2016, antal timer årligt

Kilde: DREAMs generationsregnskab

indtægter fra indkomst- og forbrugsskatter, men ikke løfte offentlige lønninger og indkomstoverførsler, og dermed vil statens finanser forbedres.

Forskelle i **arbejdstiden** vil have samme effekt som en demografisk betinget produktivitetforskelle. Som det ses i Figur 8 er der dog ikke meget forskel på arbejdstiden imellem de forskellige oprindelsesgrupper. Arbejdstiden for ikke-vestlige indvandrere er dog omkring 2 procent lavere end for personer af dansk oprindelse set over hele perioden, hvor det for vestlige indvandrere er knap 1 procent højere. Dette påvirker ikke-vestlige indvandreres nettobidrag en smule negativt, hvorimod den højere arbejdstid for de vestlige indvandrere påvirker deres nettobidrag en smule positivt.

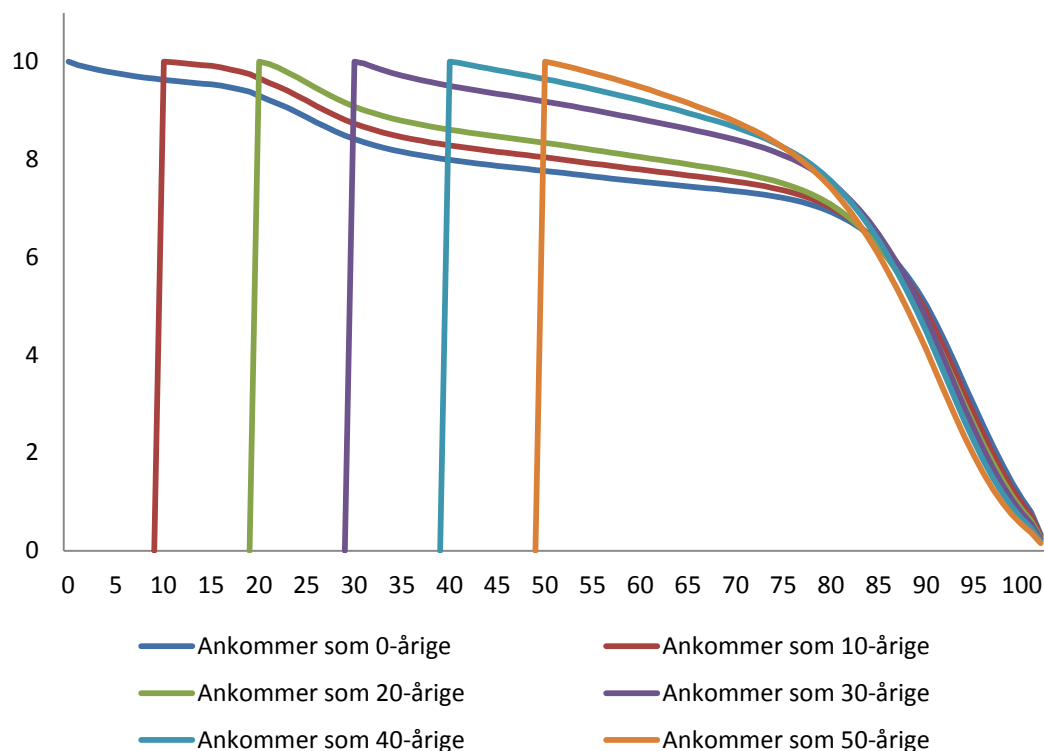
Eksperimenterne generelt

Dette notat beskriver 13 forskellige eksperimenter. Alle eksperimenterne er dog bygget op på samme måde, som beskrives her. Formålet med eksperimenterne er at undersøge, hvilket beskæftigelseskrav, der er foreneligt med, at en ny population over et livsforløb har en neutral effekt på den finanspolitiske holdbarhed betinget af alder og oprindelse. Dette undersøges ved, at der i samtlige af de 13 eksperimenter sker en stigning i befolkningen på 10.000 personer i 2016, der enten er motiveret af et øget indvandringsomfang eller af en stigning i antallet af fødte.

I det første eksperiment stiger befolkningen med 10.000 personer af dansk oprindelse. De 10.000 personer bliver født i 2016. I det andet eksperiment stiger befolkningen med 10.000 personer, der indvandrer fra ikke-vestlige lande. De 10.000 personer er 0 år på indvandringstidspunktet. I det tredje eksperiment stiger befolkningen med 10.000 personer, der indvandrer fra vestlige lande. De 10.000 personer er 0 år på indvandringstidspunktet. I det fjerde eksperiment stiger befolkningen med 10.000 personer, der indvandrer fra ikke-vestlige lande. De 10.000 personer er 10 år på indvandringstidspunktet. På tilsvarende vis udføres der i alt 13 eksperimenter, som det ses af tabellen her:

1. eksperiment: 10.000 personer af dansk oprindelse.	Fødes i 2016.
2. eksperiment: 10.000 personer fra ikke-vestlige lande.	0 år ved indvandring i 2016.
3. eksperiment: 10.000 personer fra vestlige lande.	0 år ved indvandring i 2016.
4. eksperiment: 10.000 personer fra ikke-vestlige lande.	10 år ved indvandring i 2016.
5. eksperiment: 10.000 personer fra vestlige lande.	10 år ved indvandring i 2016.
6. eksperiment: 10.000 personer fra ikke-vestlige lande.	20 år ved indvandring i 2016.
7. eksperiment: 10.000 personer fra vestlige lande.	20 år ved indvandring i 2016.
8. eksperiment: 10.000 personer fra ikke-vestlige lande.	30 år ved indvandring i 2016.
9. eksperiment: 10.000 personer fra vestlige lande.	30 år ved indvandring i 2016.
10. eksperiment: 10.000 personer fra ikke-vestlige lande.	40 år ved indvandring i 2016.
11. eksperiment: 10.000 personer fra vestlige lande.	40 år ved indvandring i 2016.
12. eksperiment: 10.000 personer fra ikke-vestlige lande.	50 år ved indvandring i 2016.
13. eksperiment: 10.000 personer fra vestlige lande.	50 år ved indvandring i 2016.

I alle 13 eksperimenter antages det, at fertiliteten for de nye personer er 0. Dette gøres således, at det udelukkende er de nytilkomne personer, der analyseres, og altså ikke de afledte effekter, der kommer af, at disse får børn. For alle oprindelsesgrupper antages det, at udvandringssandsynligheden er identisk med udvandringssandsynligheden for en person af dansk oprindelse. Endelig antages det, at genindvandringssandsynligheden er 0, hvilket betyder, at når man først er udvandret fra landet er der bortset fra evt. senere genindrejse. Døds sandsynligheden er identisk på tværs af oprindelse. Disse demografiske antagelser giver følgende udviklinger i antallet af personer, som det ses i Figur 9.

Figur 9 – Ændring i befolkningens størrelse fordelt på alder, 1.000 personer

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Trækket på individuelt offentligt forbrug følger oprindelsesgrupperne. Dvs. nye ikke-vestlige indvandrere har samme træk på det individuelle offentlige forbrug som oprindelige ikke-vestlige indvandrere (for samme køn og alder), og tilsvarende for vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse. Produktiviteten varierer også på tværs af oprindelse. Dermed har nye ikke-vestlige indvandrere samme produktivitet som oprindelige ikke-vestlige indvandrere (for samme køn og alder), og dermed en lavere produktivitet end vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse. Ikke-indkomsterstøttende overførsler følger oprindelse på samme måde som individuelt offentligt forbrug og produktivitet. Ledigheden varierer ligeledes på tværs af oprindelse.

Tilknytningen til arbejdsmarkedet har stor betydning for, hvordan den finanspolitiske holdbarhed bliver påvirket, som det er beskrevet tidligere. Formålet med eksperimenterne er netop at analysere, hvilke krav der er til arbejdsmarkedstilknytningen for, at finanspolitikken påvirkes neutralt af øget indvandring, og derfor er modelleringen af arbejdsmarkedstilknytningen særlig i eksperimenterne. Som udgangspunkt for eksperimenterne antages det, at de nytilkomne indvandrere har samme erhvervsfrekvens som personer af dansk oprindelse, og fordelingen i forhold til køn, alder og forskellige indkomstoverførselskategorier er identisk med fordelingen for personer af dansk oprindelse.

Herefter justeres arbejdsmarkedstilknytningen indtil påvirkningen af den finanspolitiske holdbarhed er neutral. Eksempelvis øges erhvervsfrekvensen såfremt påvirkningen som udgangspunkt er negativ. Dette gøres ved, at antallet af personer udenfor arbejdsstyrken reduceres forholdsmæssigt⁶. På baggrund af denne justering kan beregnes den beskæftigelsesfrekvens, som er forenelig med en neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed.

10.000 ekstra 0-årige

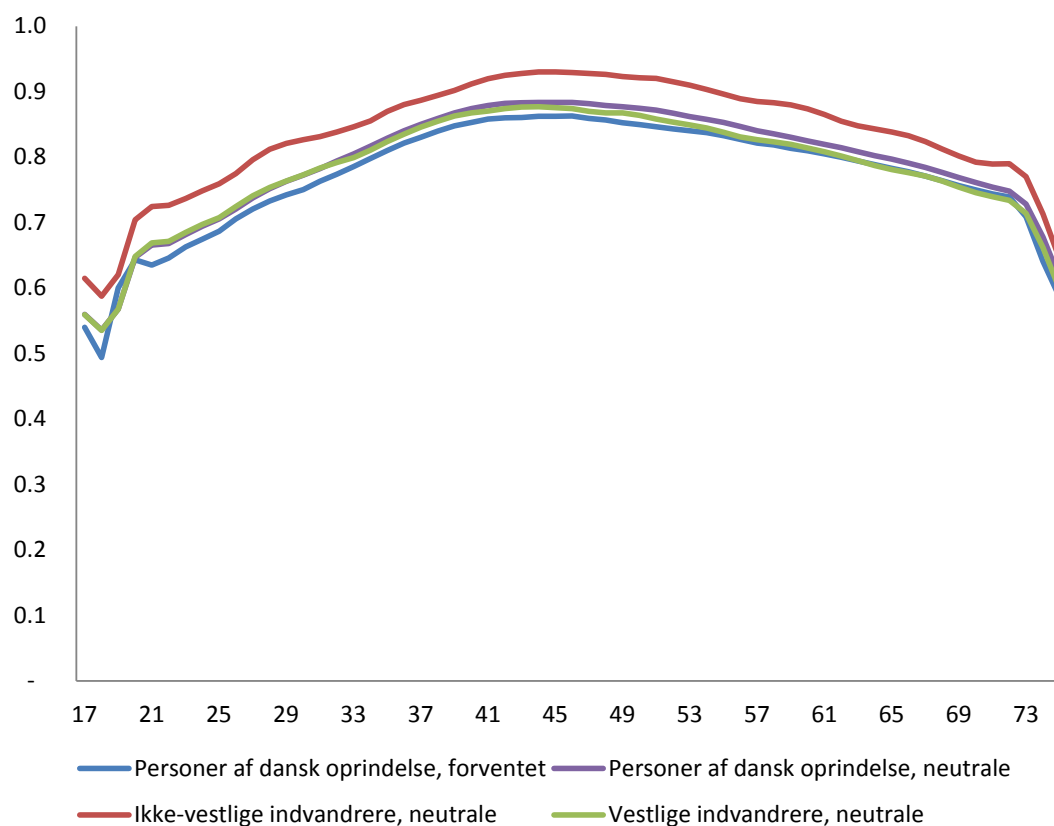
De første 3 eksperimenter beskriver, hvor meget beskæftigelsesfrekvensen skal hæves for, at 10.000 ekstra 0-årige har en neutral påvirkning på de offentlige finanser. Det forventes, at beskæftigelsesfrekvensen for personer af dansk oprindelse født i 2016 vil ligge på 77 procent henover årene, hvor de er på arbejdsmarkedet. Det vil kræve en stigning i beskæftigelsesfrekvensen på 1½ procentpoint for at personer af dansk oprindelse født i 2016 vil have en neutral påvirkning på den finanspolitiske holdbarhed. Nyfødte personer af dansk oprindelse er altså en lille belastning for den finanspolitiske holdbarhed. Dette er dog stadig foreneligt med, at Danmark har en holdbar finanspolitik. Dette skyldes, at tidligere generationer har haft en positiv effekt på den finanspolitiske holdbarhed.

Beskæftigelseskravet til ikke-vestlige indvandrere, der kommer til landet som 0-årige er, at deres beskæftigelsesfrekvens skal op på 83 procent for, at de er neutrale i forhold til finanspolitisk holdbarhed. Det tilsvarende krav for vestlige indvandrere er 78 procent. Årsagen til at kravet til vestlige indvandrere er marginalt lavere end kravet til personer af dansk oprindelse er hovedsageligt, at vestlige indvandreres træk på det individuelle offentlige forbrug er en smule lavere. Kravet til ikke-vestlige indvandrere er derimod højere end det er til vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse. Dette skyldes hovedsageligt ikke-vestlige indvandreres lavere produktivitet. I Figur 10 ses kravet til beskæftigelsen fordelt over alder.

---

⁶ Der ændres på antallet af personer i følgende grupper: førtidspensionister, orlovsydelse, sygedagpenge, aktiveringsydelse, kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken, overgangsydelse, flexydelse, introduktionsydelse og selvforsørgende udenfor arbejdsstyrken. Dermed ændres der ikke på antallet af personer i følgende grupper: efterlønsmodtagere, studerende og personer på barselsdagpenge.

Figur 10 – Krav til beskæftigelse for neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed, antal beskæftigede relativt til personer i de arbejdsdygtige aldre

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Kravet til beskæftigelsen i beregningerne er, at den finanspolitiske holdbarhed ikke må påvirkes. Dette er dog ikke ensbetydende med, at finanspolitikken ikke må påvirkes. De negative og positive påvirkninger skal blot balancere. I de første tre stød stiger antallet af 0-årige i 2016. Da børn er forbundet med offentlige udgifter vil finanspolitikken dermed blive påvirket negativt i de første 25 år, da nettobidraget netop er negativt for børn og unge, som det ses i Figur 2. Derefter påvirkes finanspolitikken positivt. Figur 11 viser ændringen i den primære saldo og statens nettogæld af, at befolkningen stiger med 10.000 0-årige i 2016. De fire forløb, der vises dækker over (i) det grønne forløb, hvor befolkningen stiger med 10.000 personer af dansk oprindelse, og hvor disse har den beskæftigelsesfrekvens som der forventes i grundforløbet; (ii) det lilla forløb, hvor befolkningen stiger med 10.000 personer af dansk oprindelse, hvor beskæftigelsesfrekvensen hæves en smule, således at de 10.000 personer har en neutral påvirkning på de offentlige finanser; (iii) det røde forløb, hvor befolkningen stiger med 10.000 ikke-vestlige indvandrere, som har en beskæftigelsesfrekvens, som sikrer en neutral påvirkning af de offentlige finanser; og (iv) det

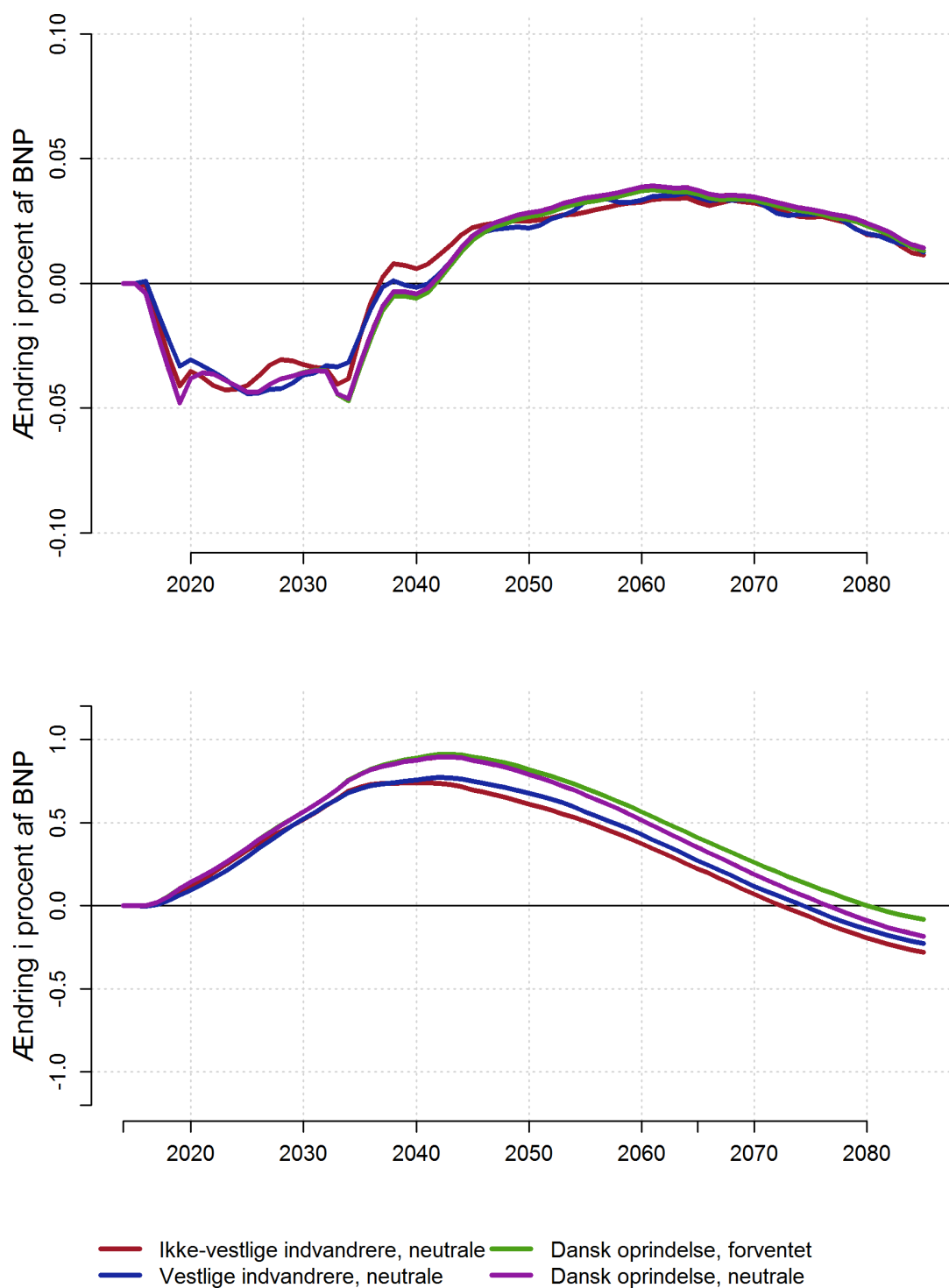
blå forløb, hvor befolkningen stiger med 10.000 vestlige indvandrere, som har en beskæftigelsesfrekvens, som sikrer en neutral påvirkning af de offentlige finanser.

Udviklingen i de fire forløb er meget identisk. I de første 25 år påvirkes finanspolitikken negativt pga. udgifterne til børnepasning, sundhed, uddannelse og senere SU mm.. Derefter ses en lang årrække med positiv påvirkning af de offentlige finanser, hvilket er sammenfaldende med de år, hvor generation 2016 er på arbejdsmarkedet. På helt lang sigt (udenfor grafen) sker der så igen en forværring af finanspolitikken pga. udgifter til folkepension og sundhed.

Skønt udviklingen i de fire forløb er relativt ensartede, er der dog små forskelle. Forskellen mellem det grønne og det lilla forløb er, at beskæftigelsesfrekvensen for personer af dansk oprindelse er en anelse højere i det lilla forløb, hvilket sikrer, at den samlede effekt på finanspolitikken er neutral. Denne forskel har først betydning efter 2040, hvor generation 2016 for alvor indtræder på arbejdsmarkedet. Forskellen mellem det grønne og lilla forløb kan tydeligst ses i den nederste figur, hvor det ses, at statens nettogæld falder lidt hurtigere i forløbet, hvor beskæftigelsesfrekvensen er en smule højere.

Som beskrevet tidligere er udgifterne til individuelt offentligt forbrug til indvandrere en smule lavere end til personer af dansk oprindelse. Dette betyder også, at den negative påvirkning af finanspolitikken er en lidt mindre i årene frem til 2045. Den positive påvirkning er ligeledes en anelse mindre positiv, hvorved den samlede påvirkning på den finanspolitiske holdbarhed er neutral.

Figur 11 – Finanspolitisk påvirkning af 10.000 ekstra 0-årige i 2016, ændring i den primære saldo (øverst) og den offentlige nettogæld (nederst), procent af BNP

Kilde: Egne beregninger på DREAM

10.000 ekstra 10-årige

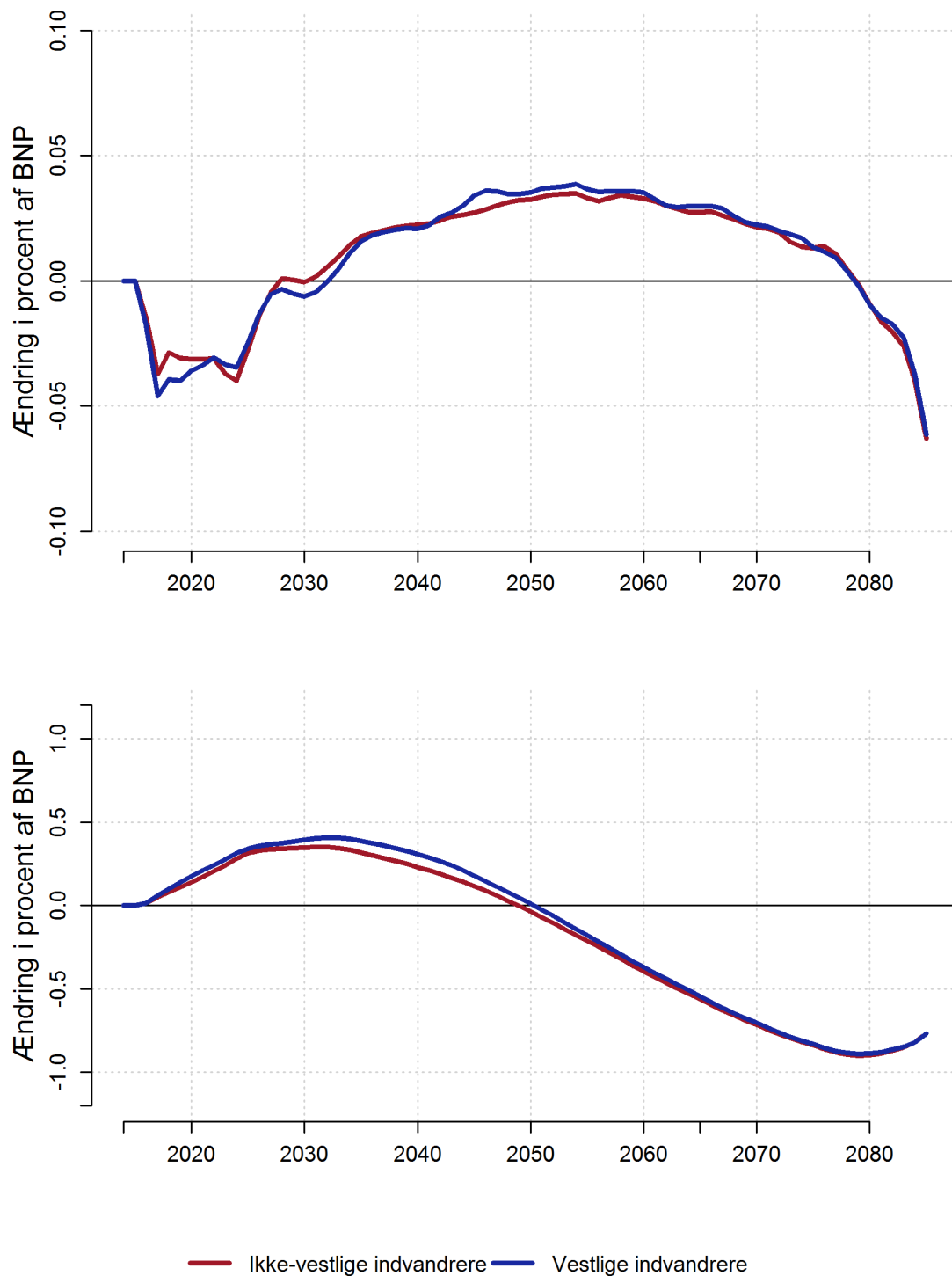
De næste to eksperimenter undersøger beskæftigelseskravet til indvandrere, der kommer til landet som 10-årige i 2016 for, at deres indvirkning på den finanspolitiske holdbarhed er neutral. Når indvandrere kommer til landet som 10-årige vil de altså have levet de første 10 år af deres liv i udlandet, hvor de dermed ikke har trukket på de danske offentlige finanser. Denne effekt er umiddelbart entydigt positiv i forhold til indvandrerens påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed. Man kan dog indvende, at indvandrere, der har været i landet fra de er helt små er nemmere at integrere end indvandrere, der kommer til landet på et senere tidspunkt. Den direkte effekt af, at indvandrere kommer til landet som 10-årige fremfor 0-årige er dog stadig en væsentlig besparelse på det offentlige forbrug.

Som det ses i Figur 13 ligger kravet til beskæftigelsesfrekvensen for vestlige indvandrere, der kommer til landet som 10-årige, lidt under den forventede beskæftigelsesfrekvens for personer af dansk oprindelse født i år 2006. Beskæftigelsesfrekvensen for personer af dansk oprindelse født i 2006 ligger på gennemsnitlige 77 procent, hvor kravet for vestlige indvandrere er 72 procent. Kravet til beskæftigelsesfrekvensen for ikke-vestlige indvandrere, der kommer til landet som 10-årige, er 76 procent. Forskellen på vestlige- og ikke-vestlige indvandrere er primært, at ikke-vestlige indvandrere forventes at have en lavere produktivitet, men også ikke-vestlige indvandrere højere træk på de ikke-indkomsterstøttende indkomstoverførsler og deres lidt lavere arbejdstid bevirker, at beskæftigelseskravet til ikke-vestlige er lidt højere.

I Figur 12 ses den finanspolitiske påvirkning af 10.000 ekstra hhv. vestlige og ikke-vestlige indvandrere. Da indvandrerene nu er 10 år på indvandringstidspunktet i 2016 betyder det ligeledes, at perioden hvor nettobidraget til de offentlige finanser er negativ, nu er 10 år kortere. Nettobidraget bliver dermed positivt fra omkring 2030 og frem til 2080, hvor generation 2006 når folkepensionsalderen.

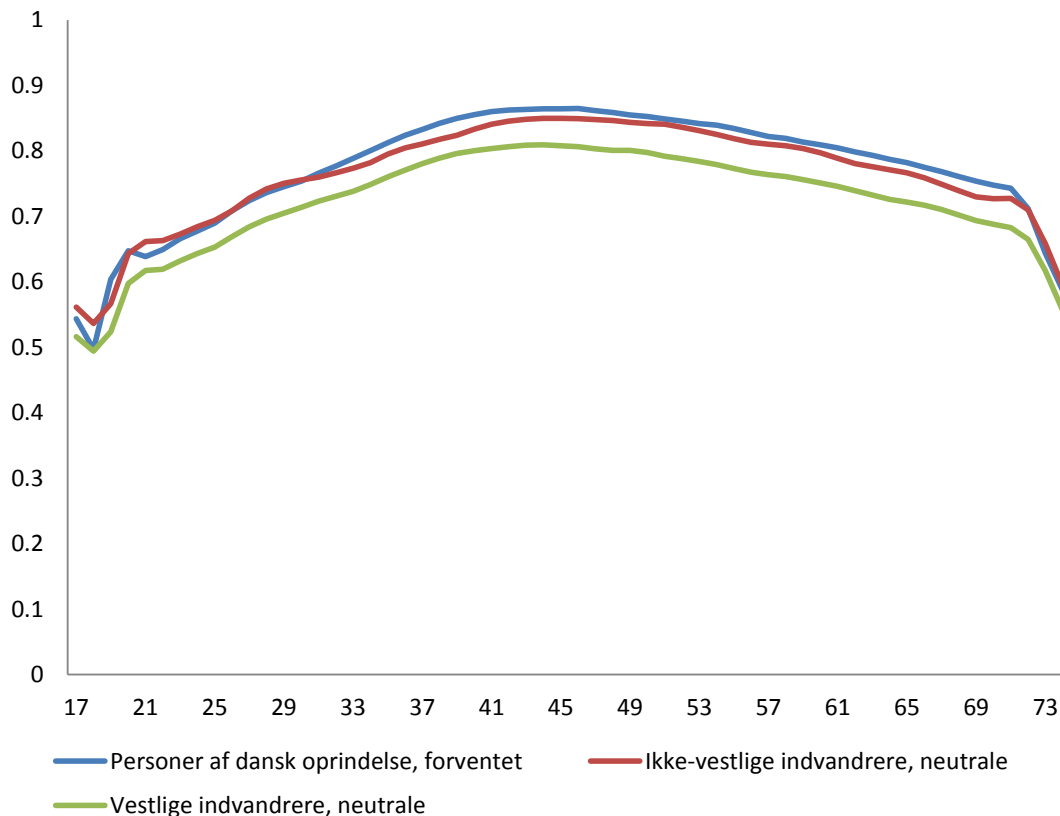
Som det ses i Figur 12 er der ikke meget forskel på vestlige og ikke-vestlige indvandreres bidrag til de offentlige finanser såfremt begge grupper har en beskæftigelsesfrekvens, der sikrer, at de har en neutral påvirkning på den finanspolitiske holdbarhed. Der er dog en lille forskel årene omkring 2030. I disse ungdomsår har vestlige og ikke-vestlige indvandrere omtrent samme produktivitet og arbejdstid. Dermed bevirker ikke-vestlige indvandreres højere beskæftigelsesfrekvens, at deres nettobidrag er en smule bedre end vestliges nettobidrag. Senere hen bevirker vestlige indvandreres højere produktivitet, højere arbejdstid og lavere træk på ikke-indkomsterstøttende indkomstoverførsler, at deres nettobidrag bliver bedre end ikke-vestliges, hvormed begges samlede bidrag til den finanspolitiske holdbarhed bliver neutralt.

Figur 12 – Finanspolitisk påvirkning af 10.000 ekstra holdbarhedsneutrale 10-årige i 2016, ændring i den primære saldo og den offentlige gæld, procent af BNP

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Figur 13 – Krav til beskæftigelse for neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed, antal beskæftigede relativt til personer i de arbejdsdygtige aldre

Kilde: Egne beregninger på DREAM

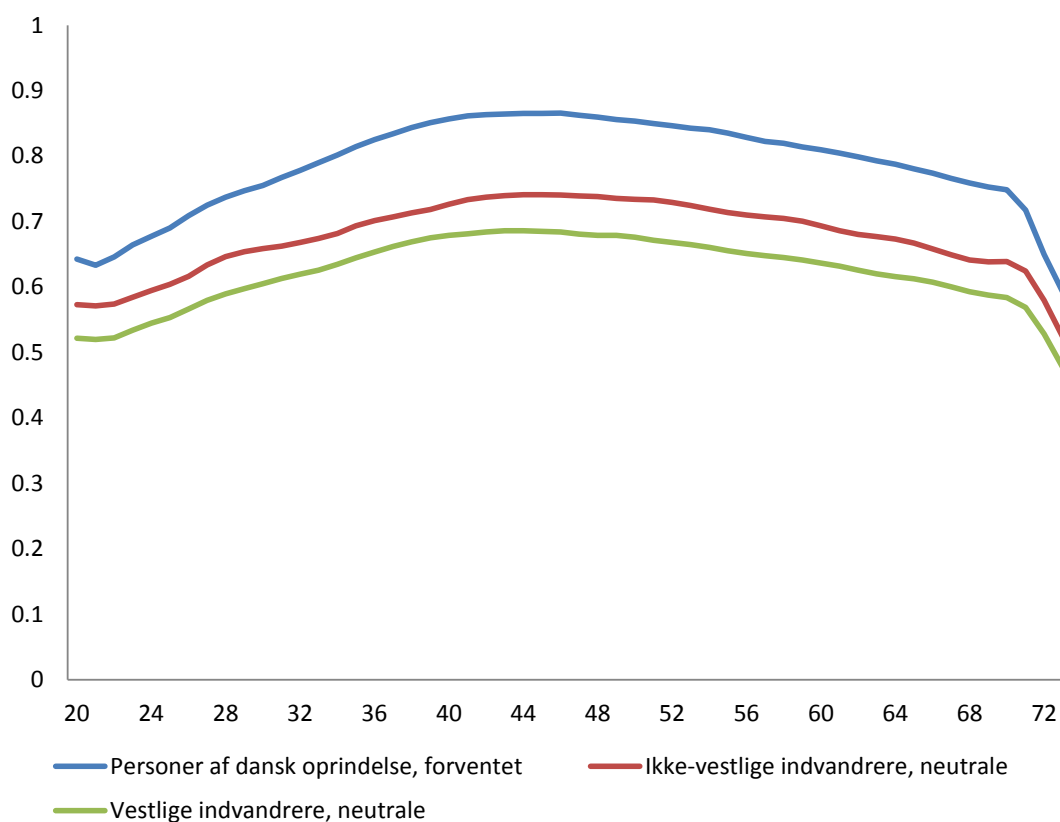
10.000 ekstra 20-årige

Når indvandrere først kommer til landet som 20-årige udgør det en væsentlig besparelse på det offentlige forbrug relativt til indvandrere, der kommer til landet som 0-årige. Beskæftigelseskravet for, at disse indvandrere er holdbarhedsneutrale er dermed også lavere. For vestlige indvandrere, der kommer til landet som 20-årige i 2016 er kravet, at de skal have en gennemsnitlig beskæftigelsesfrekvens på 62 procent fra de kommer til landet som 20-årige til de når folkepensionsalderen. For ikke-vestlige indvandrere er kravet 67½ procent. Til sammenligning forventes personer af dansk oprindelse fra generation 1996 at have en beskæftigelsesfrekvens på 77½ procent fra deres 20. år til folkepensionsalderen. Hovedårsagen til, at den forventede beskæftigelsesfrekvens for generation 1996 er højere end den forventede beskæftigelsesfrekvens for generation 2006 og 2016 er, at

beskæftigelsesfrekvensen for generation 1996 ikke medtager beskæftigelsesandelen i alderen 17 – 19, som ligger under gennemsnittet.

Forskellen på beskæftigelseskravet til vestlige og ikke-vestlige indvandrere skyldes igen primært produktivetsforskellen, men også forskellen i trækket på ikke-indkomsterstøttende indkomstoverførsler og arbejdstid.

Figur 14 – Krav til beskæftigelse for neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed, antal beskæftigede relativt til personer i de arbejdsdygtige aldre

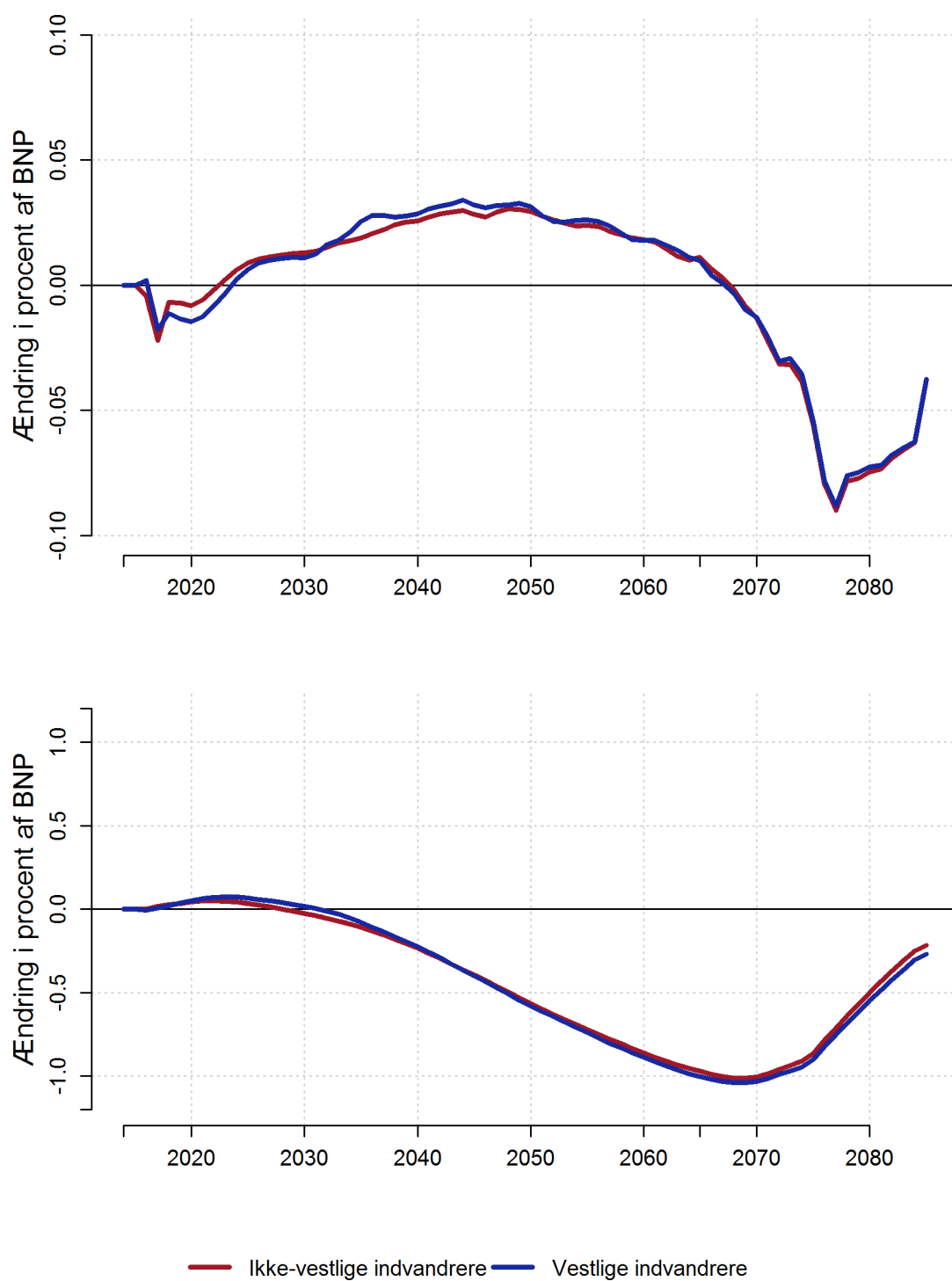

Kilde: Egne beregninger på DREAM

I modsætning til de første eksperimenter, hvor indvandrerne kommer til landet som børn, ser vi nu, at nettobidraget efter relativt få år bliver positivt. Dermed mindskes nettogælden fra 2030 og frem. Til gengæld er det positive bidrag ikke helt så stort som i de tidligere eksperimenter, da beskæftigelsesfrekvensen netop er lavere.

Figur 15 – Finanspolitisk påvirkning af 10.000 ekstra holdbarhedsneutrale 20-årige i 2016, ændring i den primære saldo og den offentlige gæld, procent af BNP

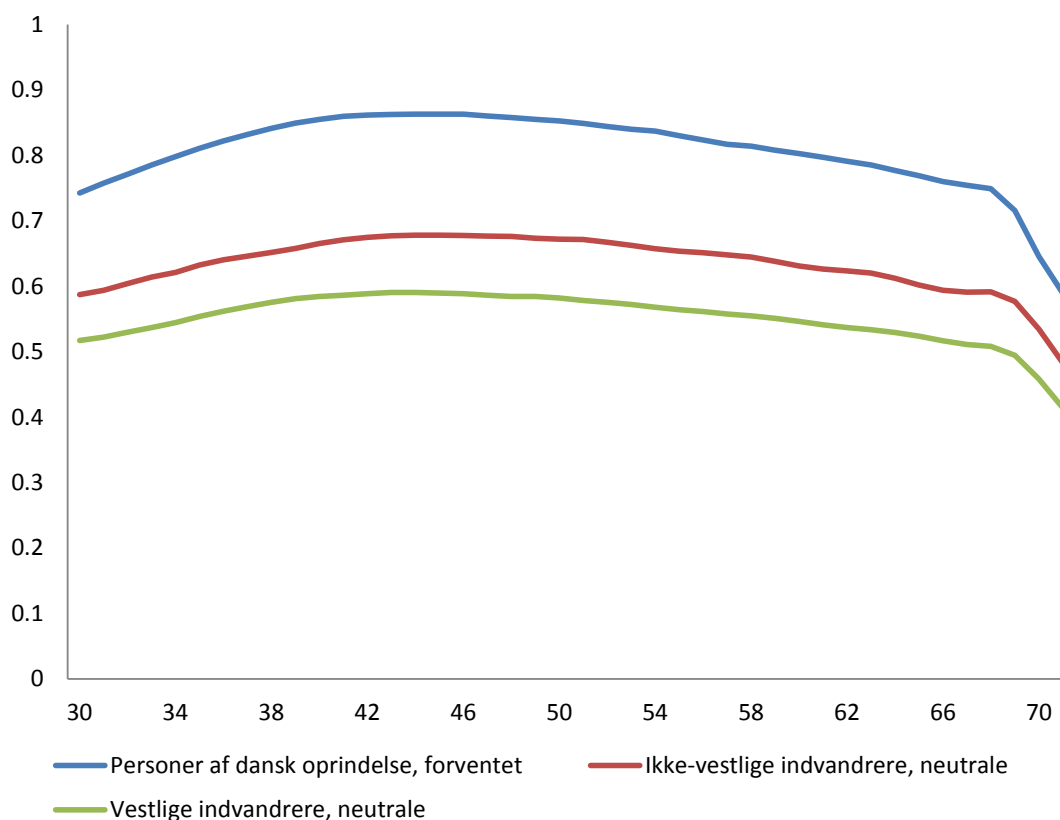

Kilde: Egne beregninger på DREAM

10.000 ekstra 30-årige

Når indvandringssalderen stiger, er effekten i eksperimenterne indtil nu, at omkostningerne falder, hvormed beskæftigelseskravet også falder. Når indvandrerne når den arbejdsdygtige alder kommer der dog også en modsatrettet effekt. Desto senere indvandrerne kommer til landet desto færre år vil de også have i den arbejdsdygtige alder, hvormed de vil generere færre offentlige indtægter i form af direkte og indirekte skatter.

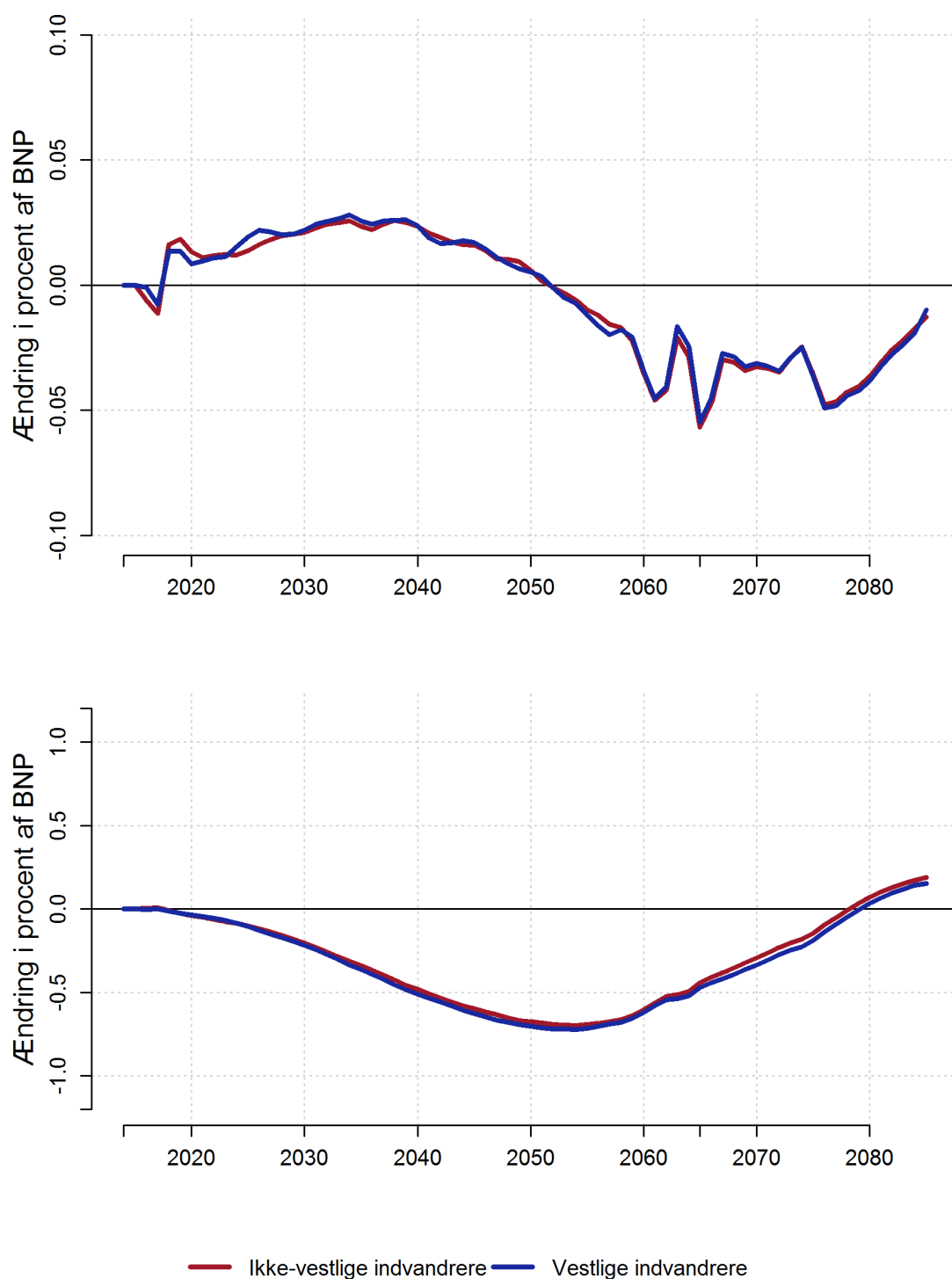
Figur 16 – Krav til beskæftigelse for neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed, antal beskæftigede relativt til personer i de arbejdsdygtige aldre

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Når indvandringssalderen er 30 år betyder det altså, at det positive bidrag til de offentlige finanser bliver mindre end, hvis de kom til landet som f.eks. 20-årige, da de vil have 10 år mindre i de arbejdsdygtige aldre. Det samlede nettobidrag til de offentlige finanser er dog stadig bedre, hvis en indvandrer kommer til landet som 30-årig sammenlignet med, hvis vedkommende var 20 år ved indvandringstidspunktet. Dette skyldes, at det samlede nettobidrag fra 20 til 30 år er en smule negativt. Dermed er beskæftigelseskravet lavest for indvandrere, der kommer til landet som 30-årige. For vestlige er det 55 procent og for ikke-vestlige er det 63½ procent. Dette er væsentligt under den forventede beskæftigelsesfrekvens

Figur 17 – Finanspolitisk påvirkning af 10.000 ekstra holdbarhedsneutrale 30-årige i 2016, ændring i den primære saldo og den offentlige gæld, procent af BNP

Kilde: Egne beregninger på DREAM

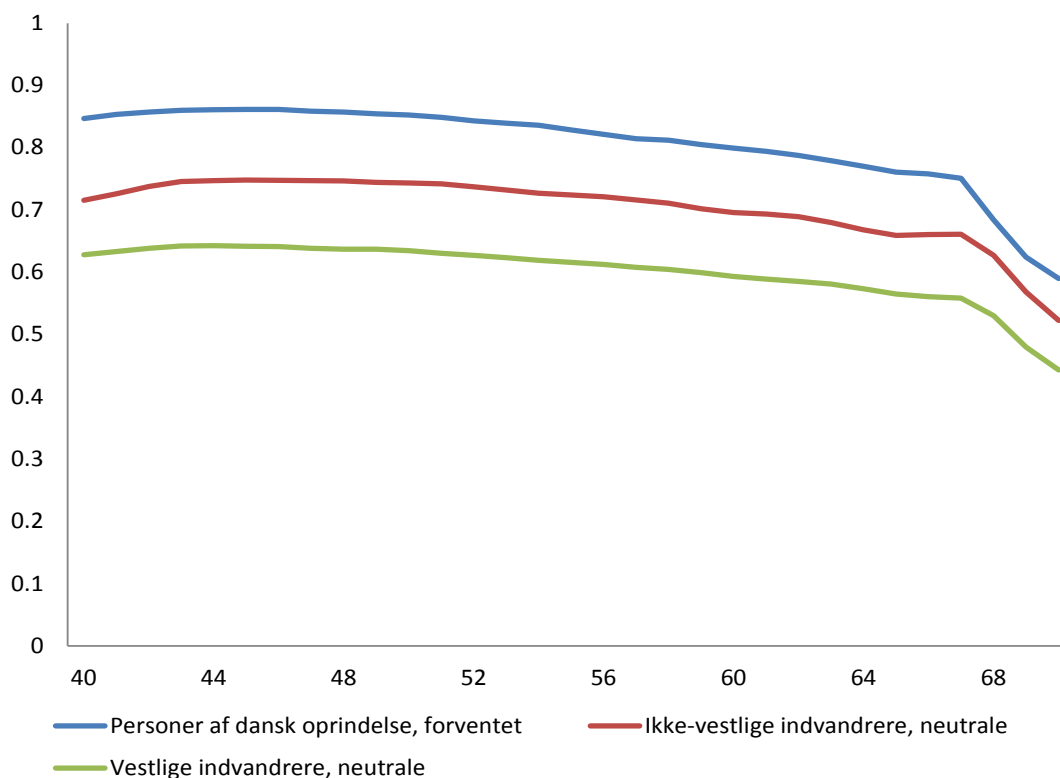
for personer af dansk oprindelse født i 1986, som forventes at have en beskæftigelsesfrekvens på 78 procent fra de er 30 år i 2016 til de når folkepensionsalderen. Forskellen mellem vestlige og ikke-vestlige indvandrere skyldes de samme faktorer som tidligere; dvs. primært produktivetsforskellen.

Når indvandrere kommer til landet som 30-årige, så påvirker de finanspolitikken positivt i en lang årrække, såfremt de kommer i beskæftigelse, som eksperimentet antager. Den positive påvirkning fortsætter helt frem til på den anden side af 2050, men nettobidraget når at blive negativt inden de når folkepensionsalderen som 73-årige i 2059. Dette skyldes deres lave beskæftigelsesfrekvens, som netop er foreneligt med en neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed.

10.000 ekstra 40-årige

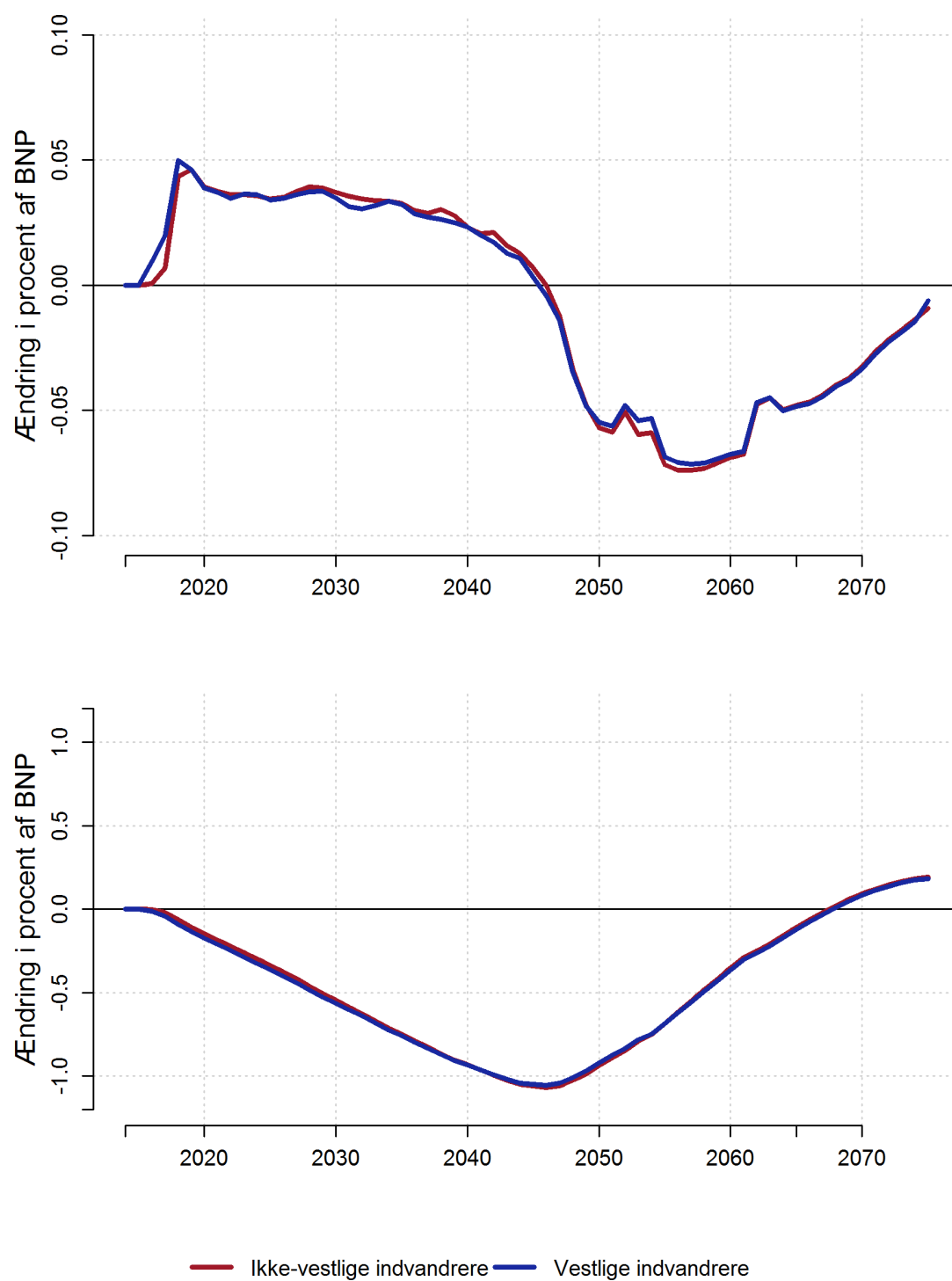
Indvandrere, der kommer til landet som 40-årige skal opnå en beskæftigelsesfrekvens på hhv. 60 og 70 procent for at de er neutrale i forhold til den finanspolitiske holdbarhed. Beskæftigelsesfrekvensen for personer af dansk oprindelse som er født i 1976 forventes at være på 79 procent fra de er 40 år i 2016 til deres folkepensionsalder som 71-årig.

Figur 18 – Krav til beskæftigelse for neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed, antal beskæftigede relativt til personer i de arbejdsdygtige aldre

Beskæftigelseskravet til indvandrere er dermed stadig lavere end den forventede beskæftigelsesandel for personer af dansk oprindelse. Dette skyldes stadig, at 40-årige indvandrere ikke har belastet de offentlige finanser frem til deres indvandringstidspunkt. Det skal bemærkes, at beskæftigelseskravet til 40-årige er højere end beskæftigelseskravet til indvandrere, der kommer til landet som 30-årige. Dette kommer af, at indvandrere, der kommer til landet som 40-årige, har 10 år mindre i den arbejdsdygtige alder, hvor de kan bidrage positivt til finanspolitikken inden de som pensionister vil bidrage negativt til finanspolitikken. Forskellen i beskæftigelseskravet imellem vestlige og ikke-vestlige indvandrere er steget yderligere, når indvandrere, der kommer til landet som 40-årige betragtes. Dette skyldes, at det særligt er fra 40-årsalderen, at der er forskel på vestlige og ikke-vestlige indvandrere – særligt i forhold til produktivitet. Beskæftigelseskravet til vestlige indvandrere der kommer til landet som 40-årige i 2016 er dermed blot 60 procent, hvor det for ikke-vestlige er 70 procent.

Figur 19 – Finanspolitisk påvirkning af 10.000 ekstra holdbarhedsneutrale 40-årige i 2016, ændring i den primære saldo og den offentlige gæld, procent af BNP

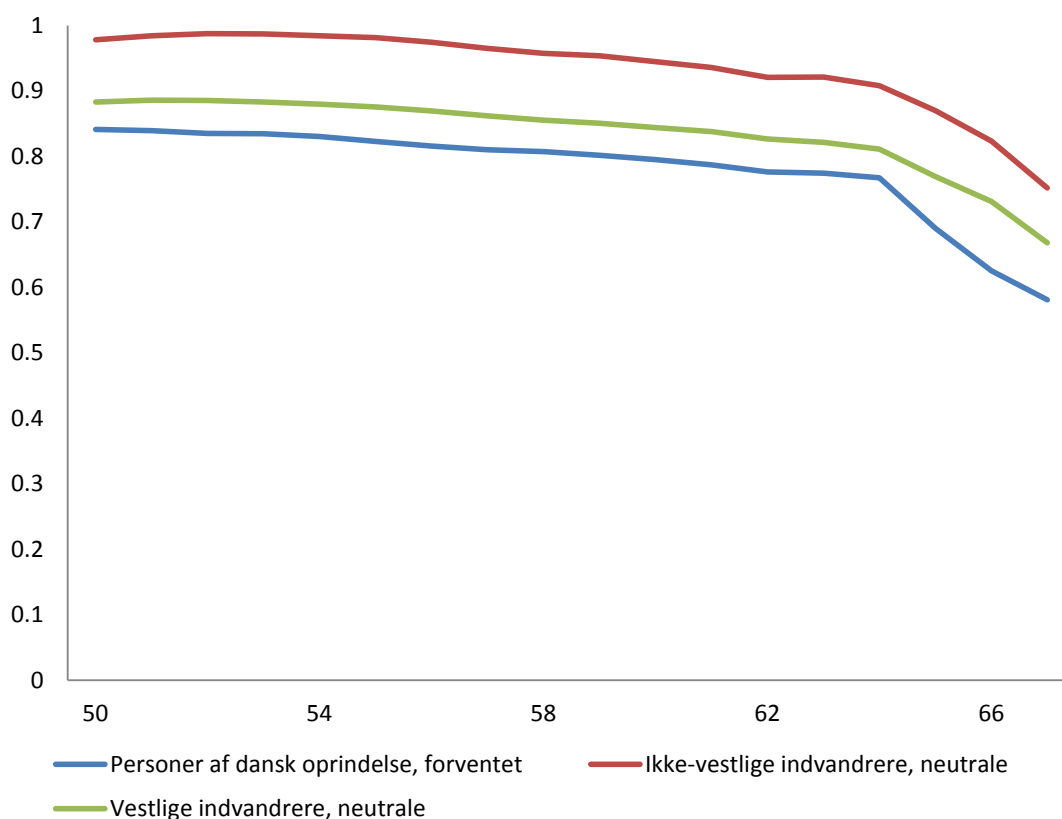

Kilde: Egne beregninger på DREAM

10.000 ekstra 50-årige

Indvandrere, der kommer til landet som 50-årige skal have en beskæftigelsesandel fra de kommer ind i landet som 50-årige og til de når folkepensionsalderen som 69 årige, som ligger væsentlig over beskæftigelsesandelen for personer af dansk oprindelse, for at indvandrerne ender med et neutralt bidrag til den finanspolitiske holdbarhed. Særligt ikke-vestlige indvandrere skal have en særlig høj beskæftigelsesfrekvens på hele 92½ procent, hvor den for vestlige skal op på 82½ procent. For personer af dansk oprindelse fra generation 1966 forventes beskæftigelsesfrekvensen at ligge på 76 procent fra de fylder 50 til de når folkepensionsalderen.

Figur 20 – Krav til beskæftigelse for neutral påvirkning af den finanspolitiske holdbarhed, antal beskæftigede relativt til personer i de arbejdsdygtige aldre

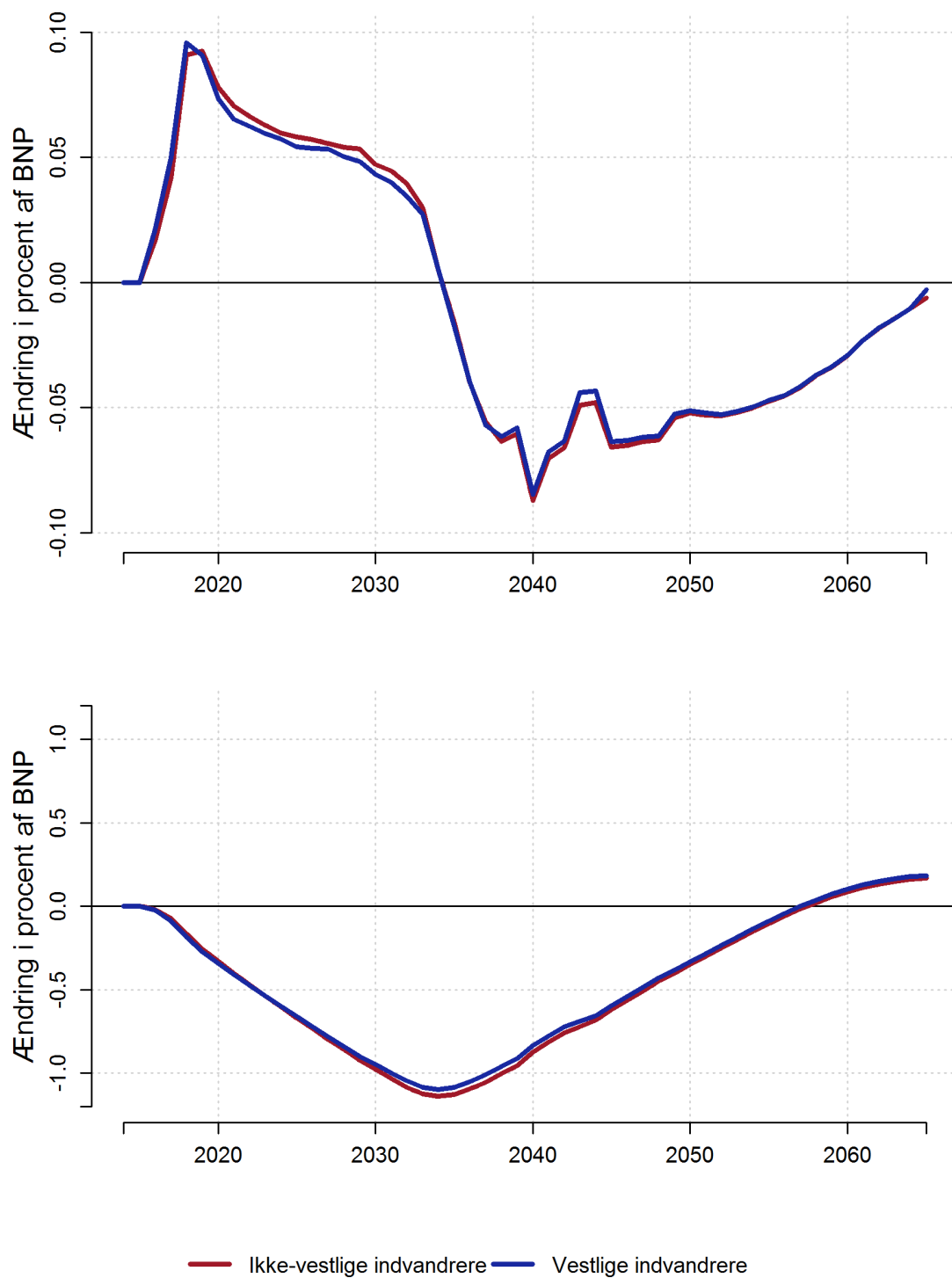
Kilde: Egne beregninger på DREAM

Som det ses i Figur 21 vil finanspolitikken blive påvirket positivt i omkring 20 år, såfremt indvandrerne vil opnå de høje beskæftigelsesandele. Derefter vil finanspolitikken blive påvirket negativt i en lang årrække pga. udgifter til særligt sundhed og folkepension⁷. Hen

⁷ Det skal bemærkes, at der i eksperimentet ikke tages højde for, at indvandrere, der kommer til landet som 50-årige formentlig ikke opnå ret til fuld folkepension.

mod 2060 vil de 10.000 ekstra indvandrere uddø, hvormed det negative bidrag også vil aftage.

Figur 21 – Finanspolitisk påvirkning af 10.000 ekstra holdbarhedsneutrale 50-årige i 2016, ændring i den primære saldo og den offentlige gæld, procent af BNP

Kilde: Egne beregninger på DREAM